

อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เอกสารประกอบการศึกษา
พระอภิธรรมทางไปรษณีย์

ชุดที่ ๗.๑ กฎแห่งกรรม

กิจจตุกกะ มี ๔ คือ	๑ ขนบกรรม
	๒ อุปัตถัมภกรรม
	๓ อุปปีฬกรรม
	๔ อุปฆาตกรรม
ปางทานเวรียจตุกกะ มี ๔ คือ	๑ ศรกรรม
	๒ ฉาสันนกรรม
	๓ พวจกณกรรม
	๔ กัญติตตกรรม
นากกาลจตุกกะ มี ๔ คือ	๑ ทิฏฐธัมมเวทนิยกรรม
	๒ อุนโธชเรณียกรรม
	๓ อปราชเวทนิยกรรม
	๔ สโหฬารกรรม

รวบรวมเรียบเรียง โดย ทองสุข ทองกระจ่าง
พิมพ์ครั้งที่ ๑ : วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ จำนวน ๒,๐๐๐ ชุด

ได้รับการอุปถัมภ์จากมูลนิธิเผยแผ่พระพุทธธรรม และผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาค

บทเรียนพระอภิธรรมทางไปรษณีย์

ชุดที่ ๗.๑

เรื่อง กฎแห่งกรรม

บทที่ ๑

บทนำ

บทเรียนชุดที่ ๗ เรื่องกฎแห่งกรรม จะศึกษาถึงเหตุและผลของชีวิต ซึ่งเมื่อศึกษาแล้วจะเข้าใจในหลักเหตุและผลว่าชีวิตของสัตว์บุคคลทั้งหลายไม่ใช่ใครบันดาลให้ประสบสุขหรือทุกข์ แต่เป็นไปตามกฎแห่งกรรม เป็นไปด้วยกรรม และการให้ผลของกรรมทั้งสิ้น

ก่อนที่พระพุทธศาสนาจะอุบัติขึ้น ชาวโลกก็ดิ้นรนแสวงหาทางที่จะพ้นทุกข์อยู่เหมือนกัน แต่การแสวงหาทางพ้นทุกข์ ต่างพากันปฏิบัติไปตามความเห็นของตน เจ้าลัทธิจึงเกิดขึ้นมากมาย

บางลัทธิสอนว่า ชีวิตของสัตว์ทั้งหลาย เมื่อแตกดับไปแล้วก็สูญสิ้น ไม่มี การเกิดอีก ฉะนั้นจึงไม่ต้องไปสร้างกรรมดีให้เสียเวลา เพราะผลแห่งกรรมดีไม่มี ผลแห่งความชั่วไม่มี การบำเพ็ญทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ไม่มีประโยชน์อะไร มีความรู้สึกนึกคิดอย่างไรก็ทำอย่างนั้น ไม่ต้องเกรงกลัวอะไรทั้งสิ้น เพราะเกิดมาแล้วชาติเดียวเท่านั้น ตายไปแล้วก็สูญ ไม่เกิดอีก นรก สวรรค์ไม่มี คนที่เชื่อในลัทธิเหล่านี้ก็หมดความเกรงกลัวบาป หมดความระมัดระวังต่อการกระทำกรรมชั่วของตน

บางลัทธิสอนว่า " การกระทำกรรมดีกรรมชั่ว ไม่เป็นกุศล ไม่เป็นอกุศล สักแต่จะทำเท่านั้น "

บางลัทธิสอนว่า " คนเราเกิดมาดีหรือชั่วก็ตาม เป็นไปเองทั้งนั้น ไม่มีใครจัดแจงให้ จะดีก็ดีเอง จะชั่วก็ชั่วเอง ไม่ต้องมุ่งหน้าสร้างกรรมดีให้เสียเวลา "

บางลัทธิสอนว่า " คนเราจะดีหรือชั่วนั้น อยู่ที่อิทธิพลของดวงชะตา แล้วแต่ดวงดาวที่โคจรไปมาในจักรราศี ถ้าดวงดาวโคจรเข้าสู่ราศีที่ไม่ดีแล้ว ถึงจะทำกรรมดี ก็ไม่สามารถประสบผลดีได้ ถ้าดวงดาวโคจรเข้าสู่ราศีที่ดีแล้ว ถ้าจะทำกรรมชั่ว ก็ไม่เป็นไร ควรช่วยไว้ได้ เป็นต้น "

บางลัทธิสอนว่า " ชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหมด พระพรหมเป็นผู้สร้าง จะดีหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับพระพรหมจะลิขิต ฉะนั้น เมื่อประสบความทุกข์ความเสียม ก็ต้องรับไปตามที่พรหมลิขิต ยอมรับด้วยความภักดีไม่คิดแก้ไขให้เป็นอื่นได้ "

พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่เกิดขึ้นท่ามกลางลัทธิทั้งหลายเหล่านั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ตรัสรู้หรือริยัสัจธรรม พระองค์เป็นพระอรหันต์ตรัสรู้เองโดยชอบ เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ เป็นผู้เสด็จไปดีแล้ว เป็นผู้รู้แจ้งโลก เป็นสารถีผู้ฝึกบุรุษที่ควรฝึกอย่างยอดเยี่ยม เป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย เป็นผู้ตื่นแล้ว เป็นผู้ทรงแจกจ่ายแจกเปิดเผยแสดงธรรมทุกอย่าง โดยชนิดอันมีบุคคล อุกุศล เป็นต้น พระพุทธองค์ทรงตรัสสอนให้ชาวโลกได้ทราบถึงกฎแห่งความเป็นจริงของชีวิตว่า **หาผู้ใดสร้างไม่ แต่เป็นไปตามกฎแห่งกรรม**

เรื่องกรรมเป็นเรื่องสำคัญ เป็นเรื่องใหญ่ และคนทั่วๆ ไปมักจะกล่าวถึงกันอยู่เสมอ แต่ก็เป็นกรณกล่าวโดยไม่เข้าใจเรื่องกรรม เมื่อจะกล่าวถึงก็พบว่าแต่ละคนจะพูดเรื่องกรรมกันไปในความหมายคนละอย่าง กล่าวถึงโดยไม่มีหลักในเรื่องกรรม บางคนพูดถึงเรื่องกรรมด้วยสำคัญว่า **กรรมเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์บันดาลได้ทุกอย่าง ทำนองเดียวกับพระพรหมหรือพระเจ้าที่จะบันดาลได้ทุกอย่าง หรือพูดถึงกรรมในทำนองไซโคชะตาเคราะห์ดวง** หรือบางบุคคลได้ยืนยันคำว่า **กรรม** ที่คนอื่น ๆ กล่าวถึงนั้น ก็เกิดความสำคัญผิดว่า เรื่องกรรมนี้เป็นเพียงโวหารกล่าวเติมเสริมแต่งคำพูดเท่านั้น ไม่มีสาระความจริงอะไรเกี่ยวกับกรรม เป็นการพูดไปลอยๆ

กฎแห่งกรรมจึงเป็นเรื่องที่ลึกซึ้งยากแก่การเข้าใจ จึงเป็นธรรมดาที่คนในยุคที่เจริญก้าวหน้าด้านวัตถุ จะคิดปฏิเสธกฎแห่งกรรมว่า **"ทำดีก็ไม่เห็นว่าจะได้ดีที่ตรงไหน ทำชั่วก็ไม่เห็นว่าจะได้รับผลชั่วแต่อย่างไร"** แล้วจะมุ่งมั่นทำกรรมดีกันไปทำไม นี่เป็นเหตุหนึ่งในหลายๆ ประการ ที่ทำให้เห็นผิดไปว่า **ทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว** ทั้งนี้ก็เพราะไม่เข้าใจในกฎแห่งกรรม

ฉะนั้นการศึกษาเรื่องกฎแห่งกรรม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เกิดความสว่างในจิตใจ ความฉลาดในกฎแห่งกรรมนี้เองที่จะทำให้บุคคลละเว้นกรรมชั่ว หันมาประพฤติกรรมดี

บทที่ ๒

สาระเบา ๆ ก่อนเข้าสู่บทเรียน

กรรมคืออะไร

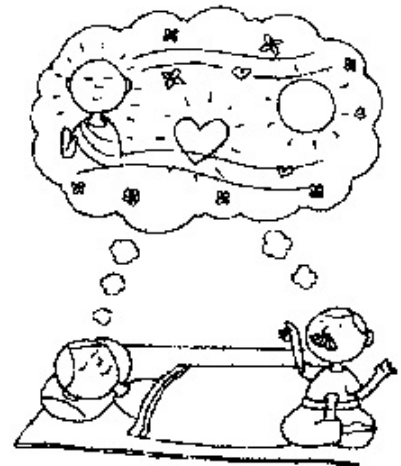
คำว่า "กรรม" แปลว่า การกระทำ ฉะนั้น *การกระทำก็คือกรรม* คำว่า "กรรม" จึงเป็นคำกลาง ๆ เพราะ กรรม หมายถึง การกระทำทั้งดีและชั่ว สิ่งที่เราเรียกว่ากรรมมุ่งหมายถึง เจตนา

บุญคืออะไร

วัตถุประสงค์ของที่ทำบุญ ตัวผู้ทำบุญ หรือผู้รับวัตถุทาน ใน ๓ สิ่งนี้ สิ่งใดเป็นตัวบุญ ? ตอบว่า "บุญ" คือ เจตนาที่คิดจะให้ การให้เป็นกุศลกรรม หรือเรียกว่า กุศลเจตนา ฉะนั้น ถ้าจะกล่าวถึงบุญก็มุ่งหมายถึงกุศลกรรม ถ้าจะกล่าวถึงความบาป ก็มุ่งหมายถึง อกุศลกรรมนั่นเอง

ตายแล้วไปไหน

บุคคลทั้งหลายทำทั้งกรรมดีและชั่ว กรรมที่ทำสำเร็จแล้วไม่สูญหายไปไหน แต่จะคอยติดตามส่งผล เช่น ส่งผลนำไปเกิด ผลแห่งกรรมดีจะนำไปเกิดในภพภูมิที่ดี คือ กามสุคติภูมิ ได้แก่ มนุษย์ และ เทวดา ผลแห่งกรรมชั่วจะนำไปเกิดในภพภูมิที่เต็มไปด้วยความทุกข์ คือ อบายภูมิ ๔ ได้แก่ นรก เปรต อสุร กาย สัตว์ดิรัจฉาน ฉะนั้น เวลาใกล้ตาย กรรมจะทำหน้าที่ส่งผล ถ้าในขณะที่ใกล้ตายบุคคลนั้นมีจิตผ่องใส กรรมดีก็จะมีโอกาสส่งผลนำไปเกิดในกามสุคติภูมิ ถ้ามีจิตเศร้าหมอง กรรมชั่วก็จะมีโอกาสส่งผลนำไปเกิดในอบายภูมิ

จิตผ่องใส จิตเศร้าหมอง เกิดด้วยอำนาจของอะไร

เกิดได้จากเหตุหลายประการ เช่น เกิดด้วยอำนาจของกรรมดีและชั่วที่ได้ทำไว้แล้ว เกิดด้วยอำนาจของกรรมดีและชั่วในขณะที่ใกล้ตาย เมื่อกรรมใดมีโอกาสส่งผล จะทำให้บุคคลใกล้ตายมีอารมณ์ ๓ ประการ มาปรากฏ

อารมณ์ที่ปรากฏในเวลาใกล้ตาย ๓ ประการ

๑. กรรมอารมณ์ คือ อารมณ์ที่เป็นตัวกรรม
๒. กรรมนิมิตอารมณ์ คือ อารมณ์ที่เป็นเครื่องหมายของกรรม
๓. คตินิมิตอารมณ์ คือ อารมณ์ที่ائنแก่สถานที่ที่จะนำพาสรรพสัตว์ไปเกิดขึ้นในภพใหม่

๑. กรรมอารมณ์ คือ อารมณ์ที่มาปรากฏนั้นเป็นตัวกรรม ได้แก่ จิตที่เป็นกุศลหรืออกุศลที่ผู้ตาย ได้เคยกระทำไว้แล้ว ผู้ใกล้ตายจะรู้ถึงจิตที่เป็นกุศลหรืออกุศลนั้น จิตจะมีสภาพเหมือนกับจิตตกนที่ได้ทำ กุศลหรืออกุศล สภาพของจิตนั้นเป็นกรรม ซึ่งมาเกิดเป็นอารมณ์ในขณะที่ใกล้ตาย จึงเรียกว่า "กรรม อารมณ์"

๒. กรรมนิมิตอารมณ์ คือ อารมณ์ที่เป็น เครื่องหมายของกรรม เมื่อกุศลอกุศลเกิดจากสิ่งใด สิ่ง นั้นจะเป็นนิมิตเครื่องหมายของกรรม เช่น เคยทำบุญ ให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ในขณะที่ใกล้ตาย สิ่งที่เคย กระทำไว้จะมาปรากฏ เช่น เห็นอาหารที่เคยใส่บาตร มองเห็นตนเองกำลังใส่บาตร เห็นโบสถ์ ที่เคยร่วมสร้าง เป็นต้น สิ่งเหล่านั้นเป็นนิมิตเครื่องหมายของกรรม จึง เรียกว่า กรรมนิมิต มาเป็นอารมณ์ให้ในขณะที่ใกล้ตาย จึงเรียกว่า กรรมนิมิตอารมณ์

๓. คตินิมิตอารมณ์ คำว่า "คติ" แปลว่า ที่ไป เมื่อบุคคลทำกุศลแล้ว กุศลจะนำไปเกิดยังสุคติภูมิ คือ ไปเกิดเป็นมนุษย์หรือเทวดา เวลาใกล้ตายก็จะมองเห็นที่ ไป คือ ภพภูมิของมนุษย์ ของเทวดา ส่วนอกุศลจะนำไป เกิดยังอบายภูมิ คือ ไปเกิดเป็นสัตว์นรก ฯลฯ ทำให้เห็น นรก ไฟนรก เครื่องทรมานสัตว์นรก เป็นต้น สิ่งเหล่านั้น เกิดทางใจ ผู้ใกล้ตายรู้เห็นคนเดียว บุคคลอื่นไม่เห็น เหมือนอย่างกับผู้ใกล้ตายเห็น ภพภูมิที่เห็นนั้นเป็นภาพนิมิตที่มาปรากฏ เป็นอารมณ์ให้ผู้ใกล้ตายรู้ว่า จะ ไปเกิดในภพภูมินั้นๆ จึงเรียกว่า คตินิมิตอารมณ์

ทำอย่างไรไม่ให้เศร้าหมองก่อนตาย

บุคคลโดยทั่วไป เมื่อใกล้ตายจะมีความท้อกังวล มี ทุกขเวทนาจากโรคภัย เหล่านี้เป็นเหตุทำให้จิตใจเศร้าหมอง จิต ที่เศร้าหมองก็เป็นเหตุทำให้อกุศลกรรมส่งผล นำไปเกิดใน อบายภูมิ ฉะนั้นการทำให้จิตไม่เศร้าหมองก่อนตายจึงเป็นเรื่อง สำคัญมากของผู้ใกล้จะตาย

การป้องกันรักษาจิตไม่ให้เศร้าหมองก่อนตาย มีหลายวิธี เช่น ผู้ใกล้ชีวิตพุดถึงแต่สิ่งที่ดีเป็นกุศลให้ฟัง ฟังเสียงสวดมนต์ ฟัง พระเทศน์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เราไม่สามารถกำหนดได้เอง ต้อง เป็นผู้อื่นทำให้ ต้องฟังผู้อื่น ถ้าเวลานั้นมาถึงจริงๆ แล้วเราไม่มีที่

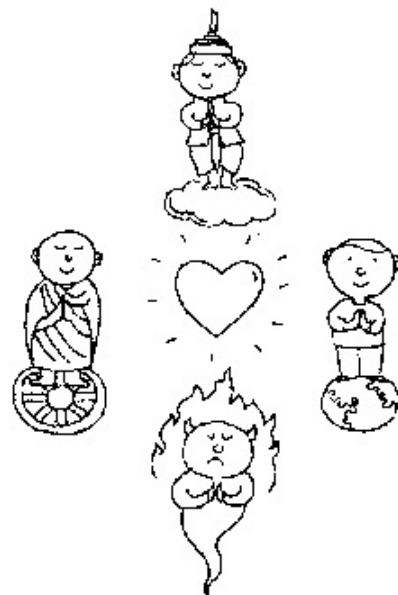
ฟังจะทำอย่างไร ฉะนั้น บุคคลทั้งหลายจึงควรเตรียมตัวก่อนตายโดยการฝึกสติ ฝึกใจ สังเกตจิตของตนเอง ในขณะที่รับอารมณ์ต่างๆ การหมั่นสังเกตเป็นการฝึกสติ ทำให้มีสติกำกับในเวลา รับอารมณ์ เมื่อเป็นผู้มีสติ ระลึกหรืออยู่ในทุกขณะที่รับอารมณ์ ขณะนั้นจิตเป็นกุศล ไม่เศร้าหมอง และเมื่อเวลาใกล้ตายมาถึง ก็ให้มีสติ รู้เท่าทันจิตที่รับอารมณ์ ก็จะเป็นการระงับรักษาจิตไม่ให้เศร้าหมอง

จะไปเกิดในภูมิต่าง ๆ ได้อย่างไร

พระพุทธองค์ทรงแสดงไว้ว่า การที่สัตว์ทั้งหลายเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏนี้ก็เพราะกรรม กรรมที่ทำหน้าที่นำไปเกิด กรรมนั้นชื่อว่า “ชนกกรรม” กรรมที่ทำหน้าที่ชนกกรรม มีทั้งกรรมที่ทำในชาตินี้ และกรรมที่เคยทำไว้แล้วในอดีตชาติ กรรมที่เคยกระทำไว้แล้วในภพก่อนๆ นับภพชาติไม่ได้ นั้น ก็มีโอกาสดำเนินมาส่งผลทำหน้าที่ชนกกรรมได้เช่นกัน

ในขณะที่ใกล้ตายตัวมีสติกำหนดจุดจิต ทำให้จิตไม่เศร้าหมอง กุศลกรรมที่เกิดขึ้นในขณะนี้มีโอกาสส่งผลก่อน เมื่ออกุศลกรรมถูกสกัดกั้นด้วยกุศล อกุศลนั้นก็ไม่มีโอกาสส่งผล กุศลที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย(อภิสันนกรรม) ถึงแม้ว่าไม่มีกำลังในการนำไปเกิดในภูมิใหม่ ก็จะสนับสนุนกุศลกรรมที่เคยกระทำไว้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันชาติที่มีอยู่มากมาย ให้มีโอกาสดำเนินไปเกิดในสุคติภูมิ

การเจริญสติจึงช่วยประคับประคองจิตให้ผ่องใส แล้วจะไม่ไปเกิดในอบายภูมิ และต้องไม่ประมาทในอกุศลกรรมแม้เพียงเล็กน้อย เพราะผลแห่งอกุศลกรรมที่เห็นว่าเป็นกรรมเล็กน้อยนั้นก็อาจจะส่งผลนำไปเกิดในอบายภูมิได้ ฉะนั้น บุคคลจึงควรศึกษาเรื่องกฎแห่งกรรม เพื่อจะได้รู้ถึงความเป็นจริงของกฎแห่งกรรม จะได้เป็นผู้เพียรละบาป และเพียรเจริญบุญกุศลให้ยิ่งขึ้นไป

บทที่ ๓

ความรู้เบื้องต้นเรื่องของกรรม

กรรมคืออะไร

คำว่า "กรรม" แปลว่า การกระทำ กรรมจึงเป็นคำกลางๆ เพราะ กรรม หมายถึง การกระทำทั้ง ดีและชั่ว

อะไรคือสิ่งที่เรียกว่ากรรม ?

สิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสเรียกว่ากรรมนั้น ตรัสหมายถึงเจตนา ฉะนั้น สิ่งที่เรียกว่ากรรม มุ่งหมายถึง เจตนาที่กระทำดี เรียกว่า กุศลเจตนา เจตนาที่กระทำชั่ว เรียกว่า อกุศลเจตนา ซึ่งเมื่อสำเร็จเป็นกรรม แล้ว ก็เรียกว่า กุศลกรรม อกุศลกรรม

การกระทำต้องอาศัยเจตนาที่เกิดขึ้นภายในจิตเป็นเหตุ พระพุทธองค์จึงตรัสว่า "เจตนะหัง ภิกขเว กัมมัง วะทามิ เจตะยิตวา กัมมัง กะโรติ กาเยนะ วาจาเย มะนะเสสา" แปลว่า **ดูกรภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวว่า เจตนา คือ ตัวกรรม สัตว์ที่กระทำกรรมด้วยกาย วาจา ใจก็ดี ย่อมมีการปรุงแต่ง คือคิดนึกก่อนแล้วจึงทำ ดังนี้**

คำว่าเจตนา ในทางธรรมะนั้นหมายถึง ธรรมชาติที่จิตใจ ที่มุ่งมั่นจะกระทำกิจการต่างๆ ให้สำเร็จลง ซึ่งก็ต้องประกอบด้วยปัจจัยอื่นๆ ด้วย สิ่งที่กระทำสำเร็จแล้วนั้นเป็นกรรม ย่อมส่งผลในภายหลัง เป็นความสุขบ้าง ทุกข์บ้าง แก่ผู้กระทำ จึงเรียกว่า กรรม

ในบางครั้งกล่าวเพียงเจตนาอย่างเดียวก็ไม่สามารถจะก่อผลให้เกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยกรรมอื่น บางอย่างเกิดขึ้นประกอบด้วยเจตนา และกรรมบางอย่างเหล่านั้นออกหน้าเป็นประธานในการสร้างผล ยิ่งกว่าเจตนา วาระเช่นนี้เองที่กล่าว "ตัวกรรมบางอย่างที่ประกอบด้วยกันกับเจตนาที่ชื่อว่ากรรม เช่นการจะทำให้พระอรหันต์ให้เกิดขึ้น ต้องอาศัยองค์มรรค ๘ จึงจะสำเร็จได้ และองค์ ๘ ก็เป็นประธานในการทำให้พระอรหันต์ให้เกิดขึ้นยิ่งกว่าเจตนา ด้วยเหตุนี้พระพุทธองค์จึงไม่ตรัสถึงเจตนา แต่ตรัสถึงพระอรหันต์มรรคมีองค์ ๘ ว่าเป็นกรรม คือ เป็นกรรมที่ไม่ดำไม่ขาว ทำวิบากที่ไม่ดำไม่ขาว คือ ทำพระอรหันต์มีโสดาปัตติผล เป็นต้น ให้เกิดขึ้น และถ้าจะกล่าวถึงโพชฌงค์ ๗ (องค์แห่งการตรัสรู้ ๗ อย่าง) มีสติสัมโพชฌงค์ เป็นต้น โพชฌงค์นี้เป็นเหตุแห่งพระอรหันต์มรรคมีองค์ ๘ อีกทีหนึ่ง

หรือ อภิชฌา คือ ความโลภที่เพ่งเล็งอยากได้ พยาบาท คือ ความโกรธที่มุ่งที่จะให้ผู้อื่นวิบัติ **มิจฉาทิฎฐิ** คือ ความเห็นผิด ทั้ง ๓ ประการนี้ เกิดขึ้นได้เพราะมีสภาพธรรมของตนโดยเฉพาะๆ เป็นประธาน ไม่ใช่มีเจตนาอย่างเดียว และสำเร็จเป็นกรรมได้ก็เพราะมีสภาพธรรมของตนนั้นทำให้สำเร็จ และการที่จะไม่ให้สภาพธรรมผุ่ยช้า ๓ อย่างนี้เกิดขึ้น ก็ต้องมีธรรมฝ่ายดี หรือที่เรียกว่า ธรรมที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกันเกิดขึ้น จึงจะทำให้ธรรมฝ่ายชั่วนั้นหยุดลง ธรรมที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกันมีดังนี้ คือ

- อภิขณฺหา มีกรรมที่เป็นปฏิปักษ์ คือ อนภิขณฺหา เป็นสภาวะที่ห้ามความโลภ
- พหยาบาท " " " อพหยาบาท เป็นสภาวะที่ห้ามความโกรธ
- มิจฉาทิฏฐิ " " " สัมมาทิฏฐิ เป็นสภาวะที่มีความเห็นชอบ

สรุปว่า ในคราวใดที่การกระทำทั้งหลาย มีการให้ทาน หรือ การฆ่าสัตว์ เป็นต้น สำเร็จลง ถ้าการกระทำนั้นๆ สำเร็จได้เพราะอาศัยเจตนาออกหน้า เป็นประธาน เป็นใหญ่ ก็กล่าวได้ว่ามีเจตนาเป็นผู้ทำให้สำเร็จ คือเป็นกรรม

ถ้าการกระทำนั้นๆ สำเร็จลงเพราะอาศัยกรรมอื่นบางอย่างที่ประกอบร่วมกับเจตนา ออกหน้า เป็นประธาน เป็นใหญ่ ก็กล่าวได้ว่ามีกรรมอื่นเหล่านั้นเป็นผู้ทำให้สำเร็จ คือ เป็นกรรม เช่น อภิขณฺหา มีความโลภที่เพ่งเล็งอยากได้ เป็นประธาน

กรรมมีกี่อย่าง

๑. กรรมมี ๒ อย่าง โดยชาติ คือ อกุศลกรรม และ กุศลกรรม หมายความว่า ถ้าเป็นไปเพื่อเบียดเบียนตนหรือผู้อื่นก็เป็นอกุศลกรรม ถ้าวางเว้นจากการเบียดเบียนก็เป็นกุศลกรรม

กรรมมี ๒ อย่าง อีกนัยหนึ่ง โดยการส่งผล คือ อกุศลส่งผลเป็นทุกข์ เรียกว่า อกุศลกรรม กุศลส่งผลเป็นความสุข เรียกว่า กุศลกรรม

๒. กรรมมี ๓ อย่าง โดยเกี่ยวกับทวาร ๓ คือ กายทวาร วจิตทวาร มโนทวาร กล่าวคือ กรรมทั้ง ๒ อย่าง คือ กุศลกรรมและอกุศลกรรมดังกล่าวแล้วนั้น แต่ละอย่าง เมื่อจำแนกตามทวาร ๓ คือ กายทวาร วจิตทวาร มโนทวาร ก็ได้ ๓ อย่าง คือ กายกรรม วจิตกรรม มโนกรรม โดยสรุปทวารคือ ช่องทางให้เกิดกรรม เรื่องกรรม ๓ มีกายกรรม เป็นต้นนี้ จะกล่าวโดยละเอียดในบทเรียนชุดที่ ๗.๒

๓. กรรมมี ๓ อย่าง อีกนัยหนึ่ง โดยเกี่ยวกับภุมิ ๓ ได้แก่ กามาวจรกรรม รูปาวจรกรรม อรูปาวจรกรรม ที่ว่าเกี่ยวกับภุมิ เพราะมีความหมายว่า เป็นที่เกิด คือ เป็นที่เกิดของสัตว์ มี ๓ คือ กามภุมิ รูปภุมิ อรูปภุมิ ฉะนั้น กรรมที่เป็นเหตุให้ท่องเที่ยว คือ เกิดในกามภุมิ ชื่อว่า กามาวจรกรรม กรรมที่เป็นเหตุให้ท่องเที่ยว คือ เกิดในรูปภุมิ ชื่อว่า รูปาวจรกรรม กรรมที่เป็นเหตุให้ท่องเที่ยว คือ เกิดในอรูปภุมิ ชื่อว่า อรูปาวจรกรรม

๔. กรรมมี ๔ อย่าง มีหลายนัย เช่น เกี่ยวกับกิจที่กระทำ คือ ชนกกรรม เป็นต้น หรือ เกี่ยวกับลำดับแห่งการให้ผล คือ ครุฑกรรม เป็นต้น ซึ่งจะกล่าวในกรรม ๑๖ ที่จะได้ศึกษาโดยละเอียดต่อไป

๕. กรรมมี ๕ อย่าง ได้แก่ อนันตริยกรรม ๕ อย่าง คือ ฆ่าบิดา ฆ่ามารดา ฆ่าพระอรหันต์ ทำสังฆเภท ทำโลหิตุขุบาท

๖. กรรมมี ๑๐ อย่าง ได้แก่ อกุศลกรรมมถ ๑๐ มีปาณาติปาต เป็นต้น หรือ กุศลกรรมมถ ๑๐ มีการงดเว้นจากการฆ่า เป็นต้น หรือ บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ มีการให้ทาน เป็นต้น

๗. กรรมมี ๑๒ อย่าง กรรมมีทั้งหมด ๔ หมวด คือ หมวดที่ ๑ กิจจตุกกะ มี ๔ อย่าง คือ ชนกกรรม เป็นต้น หมวดที่ ๒ ปากทานปริยายจตุกกะ มี ๔ อย่าง คือ ครุฑกรรม เป็นต้น หมวดที่ ๓

ปากกาลงตุกคะ มี ๔ อย่าง คือ ทิฏฐธัมมเวทนียกรรม เป็นต้น หมวดที่ ๔ ปากัญฐานจตุกคะ มี ๔ อย่าง คือ อกุศลกรรม เป็นต้น ใน ๓ หมวดแรกมีหมวดละ ๔ อย่าง รวมเป็น ๑๖ อย่าง เป็นกรรมที่แสดงโดยนัยแห่งพระสูตร (เฉพาะกรรมหมวดที่ ๔ มี ๔ อย่าง เท่านั้น ที่แสดงโดยนัยแห่งพระอภิธรรม)

๔. กรรมมี ๑๖ อย่าง เป็นการแสดงเรื่องกรรมทั้งหมด รวมทั้งโดยนัยแห่งพระสูตรและพระอภิธรรม

ในบทเรียนชุดนี้จะกล่าวโดยละเอียดเฉพาะเรื่องกรรม ๑๖ เพราะเป็นที่รวบรวมเรื่องกรรมไว้ทั้งหมดแล้ว

บทที่ ๔

กรรม ๔ หมวด มี ๑๖ อย่าง

หมวดที่ ๑	หมวดที่ ๒	หมวดที่ ๓	หมวดที่ ๔
กิจจตุกคะ จำโดยกิจมี ๔	ปากทานปริยายจตุกคะ จำโดยลำดับการให้สมมี ๔	ปากกาลงตุกคะ จำโดยเวลาให้ผล มี ๔	ปากัญฐานจตุกคะ จำโดยฐานะที่ให้ผล มี ๔
๑. ขนากกรรม ๒. อุบัติธัมมภาวกรรม ๓. อุปปีฬากกรรม ๔. อุปปราคกกรรม	๑. คุฏกกรรม ๒. อาสันนกรรม ๓. ฉาจิณณกรรม ๔. กฏัตตาทกรรม	๑. ทิฏฐธัมมเวทนียกรรม ๒. อุปปัชชเวทนียกรรม ๓. สปราก วิชเวทนียกรรม ๔. อโหสิกรรม	๑. อกุศลกรรม ๒. กามาวจรกุศลกรรม ๓. รูปาวจรกุศลกรรม ๔. อรูปาวจรกุศลกรรม

หลักการอ่านภาษาบาลี และตัวอย่างคำอ่านบาลี

หลักการอ่านภาษาบาลีมีดังนี้

- พยัญชนะตัวโต ไม่มีสระกำกับอยู่ให้อ่านออกเสียงสระ อะ (ภาษาบาลีไม่มีสระ อะ) เช่น โมเม = มะ-โม
- พินทุ (.) ที่อยู่ใต้พยัญชนะใด พยัญชนะตัวนั้นจะเป็นตัวสะกดของตัวหน้า เช่น สน = สัน
- นิตทิต (°) ใช้แทนตัวสะกดแม่กง (ง) เช่น ต = ตัง, ณ = นัง
เช่น นตติ สนติ ปรึ สุทธิ อ่านว่า นัตติ สันติ ปรัง สุทธิ

ตัวอย่างคำอ่าน เช่น

ปากทานปริยายจตุกคะ = ปา-กะ-ทา-นะ-ปริ-ยา-ยะ-จะ-ตุก-กะ
 ปากกาลงตุกคะ = ปา-กะ-กา-ละ-จะ-ตุก-กะ
 ปากัญฐานจตุกคะ = ปา-กั-ธ-า-นะ-จะ-ตุก-กะ
 อุบัติธัมมภาวกรรม = อุ-ปัต-ธัม-ภะ-กะ-ก่า
 อุปปีฬกกรรม = อุ-ปะ-ปี-ละ-กะ-ก่า

ตัวอย่างคำอ่าน เช่น

อุปปราคกกรรม = อุ-ปะ-คา-ตะ-กะ-ก่า
 กฏัตตาทกรรม = กะ-ตัต-ตา-ก่า
 ทิฏฐธัมมเวทนียกรรม = ทิต-ธะ-ท่า-นะ-เว-ทะ-นี-ยะ-ก่า
 อุปปัชชเวทนียกรรม = อุ-ปะ-ปัต-ชะ-เว-ทะ-นี-ยะ-ก่า
 สปรากวิชเวทนียกรรม = สะ-ปะ-รา-ปะ-จิ-ละ-เว-ทะ-นี-ยะ-ก่า

หมวดที่ ๑ หน้าที่ของกรรม (กิจจตุกกะ) มี ๔ คือ

๑. ชนกกรรม	กรรมที่ทำหน้าที่ให้วิบากเกิดขึ้น หรือทำให้ผลเกิดขึ้น
๒. อุปัตถัมภกกรรม	กรรมที่ทำหน้าที่ช่วยอุดหนุนกรรมอื่นๆ
๓. อุปปีฬกกรรม	กรรมที่ทำหน้าที่เข้าไปเบียดเบียนกรรมอื่นๆ
๔. อุปฆาตกรรม	กรรมที่ทำหน้าที่เข้าไปตัดรอนกรรมอื่นๆ

หมวดที่ ๒ ลำดับการให้ผลของกรรม (ปากทานปริยายจตุกกะ) มี ๔ คือ

๑. ครุกรรม	กรรมอย่างหนัก ที่กรรมอื่นๆ ไม่สามารถจะห้ามได้
๒. อาสันนกรรม	กรรมที่ทำไว้เมื่อใกล้จะตาย
๓. อาฉิณนกรรม	กรรมที่เคยทำไว้เสมอๆ
๔. กฏัตตกรรม	กรรมที่ทำไว้พอประมาณ พอประมาณนี้หมายถึงไม่เท่าถึงกรรมทั้ง ๓ ข้อ ที่กล่าวไว้ข้างต้น หรือกรรมในอดีตภพ

หมวดที่ ๓ เวลาที่ให้ผล (ปากกาลจตุกกะ) มี ๔ คือ

๑. ทิฏฐธัมมเวทนิยกรรม	กรรมที่ให้ได้รับผลในปัจจุบันชาตินี้
๒. อุปปีชชเวทนิยกรรม	กรรมที่ให้ผลในชาติหน้า (คือชาติที่ ๒ นับจากชาตินี้ไป)
๓. อปรายปริยเวทนิยกรรม	กรรมที่จะให้ผลตั้งแต่ชาติที่ ๓ เป็นต้นไป จนกว่าจะนิพพาน
๔. อโหสิกรรม	กรรมที่ไม่ให้ผล

หมวดที่ ๔ ว่าโดยฐานะที่ให้ผล (ปากัญฐานจตุกกะ) มี ๔ คือ

๑. อกุศลกรรม	ได้แก่ เจตนาที่อยู่ในอกุศลจิต ๑๒
๒. กามาวจรกุศลกรรม	ได้แก่ เจตนาที่อยู่ในอกุศลจิต ๘
๓. รูปาวจรกุศลกรรม	ได้แก่ เจตนาที่อยู่ในรูปาวจรกุศลจิต ๕
๔. อรูปาวจรกุศลกรรม	ได้แก่ เจตนาที่อยู่ในอรูปาวจรจิต ๔

บทที่ ๕

กรรมหมวดที่ ๑

กิจจตุกกะ

กิจจตุกกะ หมายถึง หน้าที่ของกรรม มี ๔ อย่าง คือ

๑. **ชนกกรรม** หมายถึง กรรมที่ทำให้หน้าทีให้วิบากเกิดขึ้น หรือทำให้ผลเกิดขึ้น
๒. **อุปัตถัมภกกรรม** หมายถึง กรรมที่ทำหน้าที่ช่วยอุดหนุนกรรมอื่นๆ
๓. **อุปปีฬกกรรม** หมายถึง กรรมที่ทำหน้าที่เข้าไปเบียดเบียนกรรมอื่นๆ
๔. **อุปฆาตกรรม** หมายถึง กรรมที่ทำหน้าที่เข้าไปตัดรอนกรรมอื่นๆ

๑. ชนกกรรม

ชนกกรรม หมายถึง *กรรมที่ทำให้วิบากทั้งนามและรูปเกิดขึ้นได้* องค์ธรรมได้แก่ อกุศลกรรม ๑๒ และโลภียกุศลกรรม ๑๗ คือ มหากุศลกรรม ๔ รูปาวจรกุศลกรรม ๕ ยรูปาวจรกุศลกรรม ๔

กรรมที่ชื่อว่า ชนกกรรม เพราะมีความหมายว่า “ทำให้เกิด” คือ เจตนาที่เป็นกุศลหรืออกุศล ซึ่งทำให้วิบากและกัมมชรูปให้เกิดขึ้นในปฏิสนธิกาล คือ ในเวลาที่สัตว์เกิด และทำให้วิบากและกัมมชรูปให้เกิดขึ้นในปรตติกาล คือ ในเวลาต่อมาหลังจากปฏิสนธิแล้ว

คำว่า วิบาก แปลว่า ผล เปรียบเทียบว่า ชาวสาวที่หุงแล้วยอมเป็นข้าบวสยให้คนได้รับประทาน ได้รับความอร่อย หรือไม่อร่อย จึงเรียกข้าบวสยนั้นว่า “ข้าบวสย” หรือ ผลมะม่วงเมื่อเริ่มแก่ก็เหมาะแก่การนำมารับประทาน ได้รับความอร่อย หรือไม่อร่อย จึงเรียกมะม่วงแก่ั้นว่า “มะม่วงสุก” ฉะนั้น กรรมที่บุคคลทำ คือ ก่อไว้แล้ว ย่อมมีผลที่บุคคลพึงได้รับเป็นความสุข หรือทุกข์ในภายหลัง จึงเรียกผลของกรรมนั้นว่า วิบาก คือ เป็นผล หรือเป็นของสูงงอม เพราะเป็นเหมือนความสูงงอมของกรรมฉนั้น คำว่า วิบากนี้ เป็นชื่อผลของกรรมฝ่ายนามธรรม

คำว่า กัมมชรูป เพราะเป็นรูปที่เกิดจากกรรม จึงได้ชื่อว่า กัมมชรูป เรื่องรูปได้ศึกษาแล้วในบทเรียนชุดที่ ๕ ว่า รูปเกิดจากสมุฏฐาน ๔ คือ กรรม จิต อุตฺ อาหาร กัมมชรูป คือ รูปที่เกิดจากกรรม ได้แก่ ปสาทตา รวมตลอดถึง อวัยยะ ๑๒ มี ผม ชน เล็บ เป็นต้น

๑. ชนกกรรมนำเกิดในสุคติภูมิ

๑.๑ มหากุศลกรรม ๘ ส่งผลนำไปเกิดในมนุษยภูมิและเทวดาภูมิ

มหากุศลกรรม ๘ จะส่งผลเป็นวิบากที่ดี เจตนาที่อยู่ใต้มหากุศลกรรมจะส่งผลทำหน้าที่ชนกกรรมนำไปเกิด ได้รูปร่างกายปรากฏอรรถภาพของสัตว์ในสุคติภูมิ เป็นมนุษย์หรือเทวดา อันจะเป็นปัจจัย คือ เป็นที่รองรับความสุขได้มากกว่าความทุกข์ และการมีวิมาน มีรัศมี ของเทวดา ก็ด้วยอำนาจของกรรมที่เกิดจากชนกกรรมนี้เอง

๑.๒ รูปาวจรกุศลกรรม ๕ นำไปเกิดในรูปภูมิ อรูปาวจรกุศลกรรม ๔ นำไปเกิดในอรูปภูมิ

สำหรับรูปาวจรกุศลและอรูปาวจรกุศล คือผู้ที่ประกอบกรรมในภพวานากุศล เช่น ปัจจุบันชาตินี้เจริญสมาธิภาวนาจนได้ฌาน ตั้งแต่ปฐมฌานเป็นต้นไป เจตนาที่เกิดขึ้นในรูปาวจรกุศล ก็ส่งผลให้ไปเกิดในรูปภูมิ เป็นรูปพรหม ถ้าเจริญอรูปาวจรกุศล ก็จะส่งผลนำไปเกิดในอรูปภูมิ เป็นอรูปพรหม

๒. ชนกกรรมนำเกิดในอบายภูมิ

๒.๑ อกุศลกรรม ๑๒ ส่งผลนำไปเกิดในอบายภูมิ ๔

อกุศลกรรม ๑๒ เป็นกรรมชั่ว จึงส่งผลเป็นวิบากที่ชั่ว เจตนาที่อยู่ในอกุศลกรรมนั้น จะส่งผลทำหน้าที่ชนกกรรมนำไปเกิด ได้รูปร่างกายก็ปรากฏเป็นอรรถภาพของสัตว์ในทุคติภูมิ เป็นสัตว์นรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉาน เป็นที่รองรับความทุกข์ได้มากกว่าความสุข

นรก

การทำกรรมโดยมีเจตนาประกอบในโทสมูลจิต เช่น การอาฆาต พยายาม เบียดเบียน ปองร้าย ความโกรธที่รุนแรงก็จะเป็นตัวชนกกรรมนำไปเกิดเป็นสัตว์นรก จะถูกเผาด้วยไฟ ถูกทรมานด้วยวิธีการต่างๆ แต่ก็ไม่ตาย เพราะเหตุว่ากรรมยังไม่หมด เป็นทุกข์ทรมานจากการถูกทรมาน ก็ด้วยอำนาจของกรรมที่ทำด้วยความโกรธ

เปรต และอสุรกายภูมิ

การทำกรรมโดยมีเจตนาประกอบในโลภมูลจิต เจตนาในโลภมูลจิตจะทำหน้าที่ชนกกรรมนำไปเกิดในสองภูมินี้

เดรัจฉาน

การทำกรรมโดยมีเจตนาประกอบในโมหมูลจิต เจตนาในโมหมูลจิตจะทำหน้าที่ชนกกรรมนำไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน

อนึ่ง การที่มนุษย์ เทวดา พรหม และ สัตว์ทั้งหลาย ได้รูปร่างกายที่แตกต่างกัน ทั้งรูปลักษณะ ทรวดทรง สันฐาน สูง ต่ำ ค้ำ ขาว และดำน้อการ ๓๒ ตลอดจนด้านประสาท ความต่างกันของสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ก็เรียกว่า กัมมชรูป เหมือนกัน

ในสังสารวัฏอันยาวนานนี้ สัตว์ทั้งหลายเวียนว่ายตายเกิดมาแล้วนับภพชาติไม่ถ้วน จึงทำกรรม มาแล้วทุกอย่าง ในกรรมทั้งหลายนั้น ถ้ากรรมตัวอย่างหนึ่งให้ผลทำหน้าที่ปฏิสนธิให้เกิดขึ้นในมนุษย์ กรรม ตัวอย่างนั้นและกรรมตัวอย่างอื่นที่เหลือก็ยังตามให้ผลในปวัตติกาล โดยการให้ผลอันเป็นเหตุให้เกิดความสุข ตามสมควรแก่โอกาส ส่วนกรรมชั่วทั้งหลายก็มีผลตามให้ผลในเวลาหลังจากปฏิสนธิแล้วอย่างเดียว โดยการให้ผลเป็นความทุกข์ ตามสมควรแก่โอกาสของตน กรรมเหล่านั้น ชื่อว่า **ชนกกรรมทั้งสิ้น** คือ ทำ วิบากให้เกิด และในเวลาที่ยกรรมชั่วให้ผลนำไปเกิดในอบายภูมิก็มีน้อยเพียงเท่านั้น

สรุป ชนกกรรม เป็นกรรมที่ทำวิบากพร้อมทั้งกัมมชรูปให้เกิดขึ้น ในปฏิสนธิกาล คือในเวลาที่เกิด และในปวัตติกาล คือ ในเวลาต่อมาหลังจากที่ปฏิสนธิแล้ว

อบ ชนกกรรม

๒. อุปัตถัมภกกรรม

อุปัตถัมภกกรรม หมายถึง *กรรมที่อุปถัมภ์กรรมอื่น ๆ ช่วยอุปถัมภ์รูปนามขั้นที่ ๕ ที่เกิดจาก กรรมอื่น ๆ ได้* องค์ธรรมได้แก่ อกุศลกรรม ๑๒ มหากุศลกรรม ๘

คำว่า อุปัตถัมภกกรรม เพราะเป็นกรรมที่มีความหมายว่า **อุปถัมภ์** กล่าวคือ อุปถัมภ์วิบากอัน เป็นผลของชนกกรรมนั่นเอง

เฉพาะอุปัตถัมภกกรรมเอง ไม่สามารถที่จะทำวิบากเกิดได้โดยตรง ทำได้แต่เพียงอุปถัมภ์สุข หรือทุกข์นั้นให้เป็นไปได้นานๆ ในปวัตติกาล (สุขหรือทุกข์นี้เป็นวิบากที่ชนกกรรมทำให้เกิดขึ้น) เช่น ช่วย อุปถัมภ์ทำให้ธาตุทั้ง ๔ มีความสม่ำเสมอ จึงทำให้เป็นคนมีโรคน้อย เป็นคนมีอนามยัติ เมื่อบุคคลนั้นมี โรคน้อย เป็นคนมีอนามยัติ ชนกกรรมที่เป็นกุศลที่ได้ทำไว้แล้วในอดีตก็มีโอกาสให้ผลได้โดยสะดวก ส่งผลให้ได้รับความสุข ให้เกิดได้บ่อยๆ ด้วยเหตุที่ทำหน้าที่อุปถัมภ์สนับสนุนให้ชนกกรรมฝ่ายกุศลมี โอกาสให้ผลได้โดยสะดวก จึงได้ชื่อ อุปัตถัมภกกรรม ส่วนฝ่ายอกุศลก็มีน้อยเป็นไปในทำนองตรงกันข้าม คือทำให้ได้รับทุกข์

ต่อไปจะได้ศึกษาเรื่องอุปัตถัมภกกรรมในนัยต่างๆ โดยละเอียด

-
- ปฏิสนธิกาล** คือ ขณะเกิด กล่าวคือ ในขณะที่มีวิญญาณมาเกิดในครรภ์มารดา ขณะนั้นเรียกว่า ปฏิสนธิกาล
- ปวัตติกาล** คือ ขณะที่สำรงชีวิตอยู่ กล่าวคือ เวลาภายหลังจากปฏิสนธิกาลแล้ว ในช่วงที่สัตว์ยังสำรงชีวิต อยู่ ขณะนั้นเรียกว่า ปวัตติกาล

อุบัติกัมภกกรรม มี ๓ ประการ คือ

๑. อุตทนนชกกรรม ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาสให้ผล
๒. อุตทนนชกกรรม ที่กำลังมีโอกาสให้ผล ให้มีกำลังในการให้ผลบริบูรณ์ยิ่งขึ้น
๓. อุตทนนรูปนาม ที่เกิดมาแล้วให้เจริญขึ้นและอยู่ได้

๑. อุตทนนชกกรรม ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาสให้ผล มี ๘ คือ

- ๑.๑ กุศล ที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ตาย ช่วยอุตทนนกุศลชกกรรมในอดีตภพ
- ๑.๒ กุศล ที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ตาย ช่วยอุตทนนกุศลชกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๑.๓ อกุศล ที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ตาย ช่วยอุตทนนอกุศลชกกรรมในอดีตภพ
- ๑.๔ อกุศล ที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ตาย ช่วยอุตทนนอกุศลชกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๑.๕ กุศล ที่เกิดขึ้นปกตติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุตทนนกุศลชกกรรมในอดีตภพ
- ๑.๖ กุศล ที่เกิดขึ้นปกตติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุตทนนกุศลชกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๑.๗ อกุศล ที่เกิดขึ้นเป็นปกตติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุตทนนอกุศลชกกรรมในอดีตภพ
- ๑.๘ อกุศล ที่เกิดขึ้นเป็นปกตติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุตทนนอกุศลชกกรรมในปัจจุบันภพ

๑.๑ กุศลที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ตาย ช่วยอุตทนนกุศลชกกรรมในอดีตภพ ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาสให้ผล

ตัวอย่างเช่น บุคคลทำทั้งกุศลและอกุศล เมื่อใกล้จะตายถ้ามีสติกำหนดรู้เท่าทันจิต ทำให้จิตผ่องใสไม่เศร้าหมอง ไม่ห่วงกังวลในทรัพย์สินเงินทอง หรือเรื่องใดๆ กุศลที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ตาย จะช่วยอุตทนนแก่กุศลกรรมที่ทำไว้แล้วในชาติก่อนๆ ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้ได้มีโอกาสรังผล นำไปเกิดในภพภูมิที่ดีต่อไป

๑.๒ กุศลที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ตาย ช่วยอุตทนนกุศลชกกรรมในปัจจุบันภพ ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาสให้ผล

ตัวอย่างเช่น บุคคลเมื่อใกล้จะตายถ้าเกิดความห่วงใยในบุตร ภรรยา สามี ทรัพย์สิน อาลัยอาวรณ์ในชีวิตตนเอง ไม่อยากตาย กลัวตาย เพราะความตายทำให้พลัดพรากจากสิ่งที่ยึดสิ่งที่ห่วงแหน ใจเศร้าหมอง กระวนกระวาย สิ้นหน้าเปลี่ยนไป เกิดความวิตกกังวลอย่างเห็นได้ชัด ถ้าปล่อยให้ตายไปในลักษณะอย่างนี้ก็ไปสู่ทุคติภูมิ

จะแก้ไขอย่างไร ? ทั้งๆ ที่กุศลที่เคยทำมาแล้ว แต่กุศลนั้นช่วยไม่ได้ เพราะว่าเป็นปัจจุบันมีแต่อกุศลเกิดขึ้น มีความยึดถือ ความห่วงใย ทำให้ใจเศร้าหมอง

ผู้ปรนนิบัติ ถ้ารู้เท่าทันต่ออารมณ์ ก็ควรพูดให้ผู้ใกล้ตายนึกถึงบุญกุศลที่เคยทำมา เช่น สร้างโบสถ์ ศาลา พระประธาน ให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ใส่บาตร ฯลฯ ผู้ใกล้ตายเคยทำบุญอะไรก็ให้ผู้ปรนนิบัติพูดถึงเสมอๆ ให้ดูรูปถ่ายงานบุญที่เคยทำ เพื่อให้ผู้ใกล้ตายนึกถึงบุญที่เคยทำไว้ อารมณ์ใหม่ที่ไฉฉานนี้ อาจจะทำให้คลายความทุกข์ และมีอารมณ์เป็นกุศลเกิดขึ้น เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยทำให้ผู้ใกล้ตายมีกุศลเกิดขึ้น ทำให้กุศลชนกกรรมในปัจจุบันที่เคยทำไว้แล้ว และยังมีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาสรุ่งผลนำไปสู่สุคติภูมิได้

๑.๓ อกุศลที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ช่วยอุดหนุนกุศลชนกกรรมในอดีตกพที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาสให้ผล

ตัวอย่างเช่น บางคนบริจจาคทาน รักษาศีล แต่ว่าจิตใจไม่ถึงขั้นภาวนา แล้วก็ไม่รู้เรื่องชีวิต ไม่รู้เรื่องรูป-นาม เพราะไม่ได้ศึกษาเรื่องรูปนาม พอใกล้ตายก็มีแต่ความกลัว กลัวความพลัดพราก จิตก็ผูกพันอยู่กับทรัพย์สินสมบัติที่ตัวเองไม่ได้ทำทาน ผูกพันอยู่กับลูกหลานบริวารต่าง ๆ เมื่อเป็นเช่นนี้ทำให้เกิดทุกข์ จิตใจเศร้าหมอง

ถ้าคนที่ปรนนิบัติไม่รู้เรื่องธรรมะ ไม่มีการศึกษาธรรมะ ก็ไม่รู้จะช่วยอย่างไร บางครั้งลูกหลานมานั่งร้องไห้ ยิ่งทำให้หวงหนักขึ้นไปอีก จิตก็ยิ่งเศร้าหมอง เมื่อเป็นเช่นนี้ อกุศลที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตายนี้เองจะเปิดโอกาสให้อกุศลกรรมทั้งหลายที่เคยทำไว้แล้วในอดีตกพ มีกำลังส่งผล เมื่อตายลงก็นำไปเกิดในอบายภูมิ

๑.๔ อกุศลที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตาย ช่วยอุดหนุนกุศลชนกกรรมในปัจจุบันกพที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาสให้ผล

ตัวอย่างเช่น บางคนตอนที่ยังเป็นเด็ก ฆาตกรอบรมสั่งสอนเรื่องบาปบุญ จึงทำอะไรตามประสาเด็ก เช่น ขอบรั้งแกสัตรี ตีสัตว์ให้ตาย ตกปลา เห็นเป็นเรื่องสนุก เพราะว่าไม่รู้เรื่องบาปบุญ แต่ถ้าพ่อแม่เป็นคนมีศีลธรรมก็จะห้ามลูกให้กลัวบาป เด็กจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจก็ตาม แต่คำว่าบาปนี่ติดหูเด็ก เด็กก็ไม่กล้าทำ ถ้าทำชั่วอย่างนี้เป็นบาป เด็กบางคนพ่อแม่ไม่ได้สั่งสอนเรื่องบาปบุญคุณโทษ แม้แต่คำว่า “บาป” ในสมัยนี้เราก็ไม่พูดถึงแล้ว บาปบุญ คุณโทษ เป็นอย่างไรไม่รู้เรื่อง จึงทำบาปด้วยความคะนองตามประสาเด็ก พอโตขึ้นตอนใกล้ตายจิตใจนึกถึงเมื่อตอนเด็กว่าเคยฆ่าสัตว์ เคยทำบาปอย่างนั้น ๆ เมื่อตายในขณะที่ใจเศร้าหมองก็ส่งผลให้ไปเกิดในอบายภูมิ เพราะอกุศลที่เกิดขึ้นในเวลาใกล้ตาย เป็นกำลังอุดหนุนเปิดโอกาสแก่อกุศลกรรมในปัจจุบันกพที่ยังไม่มีโอกาสส่งผล ให้มีโอกาสรุ่งผล

๑.๕ กุศลที่เกิดขึ้นปกปิดอยู่เสมอในปัจจุบันกพ ช่วยอุดหนุนกุศลชนกกรรมในอดีตกพที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาสให้ผล

ตัวอย่างเช่น บุคคลที่ทำกุศลสม่ำเสมอ กุศลก็อุปถัมภ์เปิดโอกาสในกุศลชนกกรรมในอดีตให้มีโอกาสส่งวิบาก คือ ผลให้เกิดขึ้นได้ อาจทำให้บุคคลนั้นร่ำรวยเป็นเศรษฐีในชาตินั้น

ได้รับความสุข ไม่มีโรคภัย อันตรายใดๆ มาเบียดเบียน ถึงแม้ในขณะนั้นสถานที่ที่อยู่อาศัย อาจจะเต็มไปด้วยภัยต่างๆ แต่เขาก็ปลอดภัย เพราะกุศลที่ทำเสมอในชาตินี้ เป็นกำลังช่วยอุดหนุนกุศลชกกรรมในอดีตให้ส่งผล

๑.๖ กุศลที่เกิดขึ้นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุดหนุนกุศลชกกรรมในอดีตภพ ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาให้ผล

ตัวอย่างข้อนี้ เป็นไปในทำนองเดียวกันกับข้อที่ ๑.๕ คือ กุศลที่ทำเป็นปกติในชาตินี้ อุปถัมภ์ ช่วยเปิดโอกาสให้กุศลชกกรรมในชาตินี้ส่งผล ถ้าส่งผลอุปถัมภ์นามรูปที่เกิดขึ้นมาแล้ว ก็สามารถทำให้ได้รับความสุขในการดำรงชีวิต จากที่ลำบาก ก็อาจจะสบายขึ้น จากที่มีโรคภัยก็อาจทำให้หายจากโรคภัย

๑.๗ อกุศลที่เกิดขึ้นเป็นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุดหนุนอกุศลชกกรรมในอดีตภพ ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาให้ผล

ตัวอย่างเช่น ในฝ่ายอกุศลกรรมที่ทำเป็นปกติ แต่กำลังของอกุศลกรรมนี้ไม่มีโอกาสส่งผลด้วยตัวเอง จึงอุปถัมภ์เปิดโอกาสให้อกุศลชกกรรมในอดีตภพได้มีโอกาให้ผล ให้วิบากคือความทุกข์ ความเดือดร้อน เกิดขึ้นได้บ่อยๆ นานๆ เช่น คนที่ทำอาชีพฆ่าสัตว์ กรรมนี้ยังไม่ให้ผล แต่ก็เปิดโอกาสให้อกุศลชกกรรมในอดีตส่งผล ทำให้เจ็บป่วยด้วยโรคที่รักษาไม่หาย ไม่มียา ไม่มีหมอจะรักษา ได้รับทุกข์ทรมาน ทรัพย์ที่ได้มาก็หมดไปกับการขจัดทุกข์ที่อกุศลชกกรรมนั้นส่งผลมา

๑.๘ อกุศลที่เกิดขึ้นเป็นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุดหนุนอกุศลชกกรรมในปัจจุบันภพ ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาให้ผล

ตัวอย่างในข้อนี้ เป็นไปในทำนองเดียวกับข้อที่ ๑.๗ คือ อกุศลที่ทำเป็นปกติในชาตินี้ อุปถัมภ์ ช่วยเปิดโอกาสให้อกุศลชกกรรมในชาตินี้ส่งผล คือ ทำให้ได้รับความทุกข์

สรุป อุปถัมภ์ชกกรรมที่ทำหน้าที่ช่วยอุดหนุนชกกรรมที่ยังไม่มีโอกาสส่งผล ให้มีโอกาส่งผล ซึ่งได้แก่กุศลและอกุศลที่เกิดขึ้นในภพภูมิต่างกาลก็ติ หรือกุศลและอกุศลที่ทำในภพนี้ก็ติ จะทำหน้าที่อุปถัมภ์แก่ชกกรรมให้ทำหน้าที่ นำให้วิบากปรากฏขึ้น

๒. อุดหนุนชกกรรม ที่กำลังมีโอกาให้ผล ให้มีกำลังในการให้ผลบริบูรณ์ยิ่งขึ้น มี ๑๐ ข้อ

- ๒.๑ กุศล ที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ตาย ช่วยอุดหนุนกุศลชกกรรมในอดีตภพ
- ๒.๒ กุศล ที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ตาย ช่วยอุดหนุนกุศลชกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๒.๓ อกุศล ที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ตาย ช่วยอุดหนุนอกุศลชกกรรมในอดีตภพ
- ๒.๔ อกุศล ที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ตาย ช่วยอุดหนุนอกุศลชกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๒.๕ กุศล ที่เกิดขึ้นปกติอยู่เสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุดหนุนกุศลชกกรรมในอดีตภพ

- ๒.๖ กุศล ที่เกิดขึ้นปกตಿಯุเสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุดหนุนกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๒.๗ อกุศล ที่เกิดขึ้นเป็นปกตಿಯุเสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุดหนุนอกุศลชนกกรรมในอดีตภพ
- ๒.๘ อกุศล ที่เกิดขึ้นเป็นปกตಿಯุเสมอในปัจจุบันภพ ช่วยอุดหนุนอกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๒.๙ กุศล ที่เกิดขึ้นในอดีตภพ ช่วยอุดหนุนแก่กุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ
- ๒.๑๐ อกุศล ที่เกิดขึ้นในอดีตภพ ช่วยอุดหนุนแก่อกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพ

อุปถัมภ์ภกกรรม ตั้งแต่ข้อที่ ๑ ถึง ข้อที่ ๘ นี้ จะมีสาระเหมือนกับ ๘ ข้อ ในหัวข้อที่ ๑ อุดหนุนชนกกรรม ที่ยังไม่มีโอกาสให้ผล ให้มีโอกาสนำให้ผล ก็กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่แตกต่างกันตรงหน้าที่เท่านั้น กล่าวคือ หน้าที่ของอุปถัมภ์โดยนัยนี้จะทำหน้าที่อุปถัมภ์ชนกกรรมที่กำลังมีโอกาสให้ผล ให้มีกำลังในการให้ผลบริบูรณ์ยิ่งขึ้นไป มีรายละเอียด ดังนี้

ข้อที่ ๒.๑ - ๒.๔ ฝ่ายกุศล - ฝ่ายอกุศล ที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ตาย

ตัวอย่างฝ่ายกุศล ข้อ ๒.๑ - ๒.๒ กุศลที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ตาย ไปทำหน้าที่ช่วยอุดหนุนกุศลชนกกรรมในอดีตภพก็ได้ หรือมีโอกาสอุดหนุนทำให้กุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพนี้ก็ได้ ที่กำลังมีโอกาสให้ผลอยู่แล้ว ให้สามารถมีกำลังการส่งผลได้เต็มที่บริบูรณ์มากขึ้น

เช่น ถ้าได้เกิดเป็นมนุษย์ ก็ได้เป็นมนุษย์ชั้นสูงห่างไกลจากความทุกข์ทั้งปวง ได้อยู่ในดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ มีพระพุทธศาสนา อยู่ในท่ามกลางของบัณฑิต เป็นต้น แต่ถ้าหากว่ากุศลในขณะใกล้ตายนี้ไม่มีโอกาสมาเป็นกำลังอุดหนุนกุศลชนกกรรมนี้แล้วไซ้ไร อาจจะได้เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน แต่ไปเกิดอยู่ในดินแดนที่เต็มไปด้วยทุกข์ยากแค้น มีสงคราม ทำมาหาเลี้ยงชีพลำบากยากแค้น เป็นต้น

ตัวอย่างฝ่ายอกุศล ข้อ ๒.๓ - ๒.๔ ก็เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับฝ่ายกุศลนั่นเอง กล่าวคือ อกุศลที่เกิดขึ้นในขณะใกล้ตาย ไปทำหน้าที่ช่วยอุดหนุนอกุศลชนกกรรมในอดีตภพก็ได้ หรือมีโอกาสอุดหนุนทำให้กุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพนี้ก็ได้ ที่กำลังมีโอกาสให้ผลอยู่นั้น ให้มีกำลังส่งผลได้เต็มที่บริบูรณ์มากขึ้น เช่น อกุศลชนกกรรมได้รับกำลังอุดหนุนทำให้มีกำลังมากยิ่งขึ้น จึงนำไปเกิดในนรกขุมที่ลึกที่สุด ได้รับทุกข์โทษอย่างแสนสาหัสที่สุด

ข้อที่ ๒.๕ - ๒.๘ ฝ่ายกุศล - ฝ่ายอกุศล ที่เกิดขึ้นเป็นปกตಿಯุเสมอในปัจจุบันภพ

ตัวอย่างฝ่ายกุศล ข้อ ๒.๕ - ๒.๖ กุศลกรรมต่างๆ ที่กระทำไว้แล้วอย่างสม่ำเสมอในชาตินี้ มีโอกาสเป็นกำลังอุดหนุนส่งเสริมให้กุศลชนกกรรมในอดีตภพก็ได้ หรือกุศลกรรมในปัจจุบันภพนี้ก็ได้ ที่กำลังมีโอกาสให้ผลอยู่นั้น ให้สามารถมีกำลังการส่งผลได้เต็มที่บริบูรณ์มากขึ้น

เช่น ถ้าได้เกิดเป็นเทวดา ก็อาจจะเป็นเทวดาที่มีวิมานของตนเอง มีรัศมีผ่องกว่าเหล่าเทวดาทั้งหลาย เป็นเทวดาที่อยู่ในกลุ่มของเทวดาสัมมาทิฐิ ซึ่งจะมีโอกาสทำให้เป็นเทวดาสัมมาทิฐิด้วย เป็นต้น

ตัวอย่างฝ่ายอกุศล ข้อที่ ๒.๗ - ๒.๘ ก็เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับฝ่ายกุศลนั่นเอง กล่าวคือ อกุศลกรรมที่กระทำไว้แล้วอย่างสม่ำเสมอในชาตินี้ ไปทำหน้าที่ช่วยอุดหนุนอกุศลอกุศลชนกกรรมในอดีตภพก็ได้ หรือมีโอกาสอุดหนุนทำให้อกุศลชนกกรรมในปัจจุบันภพนี้ก็ได้ ที่กำลังมี

โอกาสให้ผลอยู่นั้น ให้มีกำลังส่งผลได้เต็มที่บริบูรณ์มากขึ้น เช่น บางบุคคลดำรงชีวิตอยู่ด้วยการทำแต่อกุศลไม่ว่าจะเป็นการทำมาหาเลี้ยงชีพ การพูด การกระทำ การคิด ล้วนแล้วแต่เป็นอกุศล บุญทานไม่เคยทำ คิดแต่ว่าการจะได้มาซึ่งทรัพย์สิน ชื่อเสียง เกียรติยศ ก็ต้องแลกมาด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ได้ด้วยเล่ห์ก็ต้องด้วยกล เมื่อถึงเวลาใกล้ตายก็ไม่มีที่พึ่งคือบุญอย่างใดๆ เลย ระลึกนึกถึงได้แต่อกุศลเพราะเคยชินอยู่กับการใช้ชีวิตแบบอกุศล อกุศลที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตายนี้ก็มีกำลังช่วยอุดหนุนทำให้อกุศลชกกรรมทั้งในอดีตภพ หรือ ปัจจุบันที่กำลังมีโอกาสให้ผล ก็มีกำลังในการส่งผลได้อย่างบริบูรณ์มากขึ้น แรงยิ่งขึ้น

ข้อที่ ๒. ๙ อกุศลที่เกิดขึ้นในอดีตภพ ช่วยอุดหนุนแก่กุศลชกกรรมในปัจจุบันภพที่กำลังมีโอกาสให้ผล ให้มีกำลังในการให้ผลบริบูรณ์ยิ่งขึ้น

บุคคลที่ทำกุศลกรรมในปัจจุบันไว้ดีแล้ว กุศลนั้นก็ยังสามารถส่งผลได้ในปัจจุบันภพ ทำให้ชีวิตได้รับความสุข ครอบครัวก็ได้รับความสุขอย่างดียิ่งอย่างบริบูรณ์ ซึ่งกุศลในปัจจุบันภพนี้ที่ได้มีโอกาสส่งผลได้อย่างเต็มที่ก็เพราะว่าได้รับกำลังอุดหนุนมาจากกุศลในอดีตภพด้วย

ข้อที่ ๒. ๑๐ อกุศลที่เกิดขึ้นในอดีตภพ ช่วยอุดหนุนแก่อกุศลชกกรรมในปัจจุบันภพที่กำลังมีโอกาสให้ผล ให้มีกำลังในการให้ผลบริบูรณ์ยิ่งขึ้น

เป็นไปในทำนองตรงกันข้ามกับข้อที่ ๙ กล่าวคือ เป็นไปในฝ่ายอกุศลที่ทำในชาตินี้ก็มีโอกาสส่งผลได้อย่างเต็มที่เต็มกำลังมากยิ่งขึ้น เพราะได้กำลังอุดหนุนมาจากอกุศลในอดีตภพด้วย

๓. อุดหนุนรูปนาม ที่เกิดมาแล้วให้เจริญขึ้นและอยู่ได้ มี ๗ คือ

- ๓.๑ กุศลที่เคยทำมาในภพก่อนๆ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจากกุศลชกกรรม
- ๓.๒ กุศลที่เคยทำมาในภพนี้ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจากกุศลชกกรรม
- ๓.๓ อกุศลที่เคยทำมาในภพก่อนๆ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจากอกุศลชกกรรม
- ๓.๔ อกุศลที่เคยทำมาในภพนี้ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจากอกุศลชกกรรม
- ๓.๕ กุศลที่เคยทำมาในภพก่อนๆ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจากอกุศลชกกรรม
- ๓.๖ กุศลที่เคยทำมาในภพนี้ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจากอกุศลชกกรรม
- ๓.๗ อกุศลที่เคยกระทำในภพนี้ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจากอกุศลชกกรรม

อธิบายข้อที่ ๓.๑ - ๓.๖

การที่จะเข้าใจอุปถัมภ์ภพกรรมที่ช่วยอุดหนุนรูปนามที่เกิดมาแล้วให้เจริญขึ้นและอยู่ได้ ต้องศึกษาถึงสภาพความเป็นไปของชีวิตในปัจจุบันนี้ให้เข้าใจโดยกระจ่างชัดว่ามนุษย์นั้นแตกต่างกัน คือ

๑. อายุยืน	๒. อายุสั้น
๓. มีโรคน้อย	๔. มีโรคนาน
๕. มีผิวพรรณงาม	๖. มีผิวพรรณทราม
๗. มียศศักดิ์มาก	๘. มียศศักดิ์น้อย
๙. มีสมบัติมาก	๑๐. มีสมบัติน้อย
๑๑. เกิดในตระกูลสูง	๑๒. เกิดในตระกูลต่ำ
๑๓. มีปัญญามาก	๑๔. มีปัญญาน้อย

ดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ใน “อุหมกัมมวิภังคสูตร” ว่า “บุคคลบางคนในโลกนี้จะเป็นสตรีก็ตาม เป็นบุรุษก็ตามเป็นคนมักทำชีวิตสัตว์ให้ตกลง เป็นคนเห็นมโหฬารมีมือเปื้อนเลือด หมกมุ่นอยู่ในการประหาร ไม่เอ็นดูในเหล่าสัตว์มีชีวิต ครั้นเขาผู้นั้นตายไป ย่อมจักเข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก เพราะกรรมนั้น อันเขาสมาทานพรังพร้อมไว้อย่างนี้ หากเขาตายไป ไม่เข้าถึงอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก แล้วถ้ามาเกิดเป็นมนุษย์ เกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลัง เขาจะเป็นคนมีอายุสั้น ”

ส่วนเหตุที่ทำให้มีอายุยืนนั้นพระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “ส่วนบุคคลบางคนในโลกนี้ จะเป็นสตรีก็ตาม เป็นบุรุษก็ตาม เป็นผู้ละปาณาติบาตแล้ว เป็นผู้เว้นขาดจากปาณาติบาต วางอาชญา วางศาสตรา มีความสะอาด ถึงความเอ็นดู อนุเคราะห์ด้วยความเกื้อกูลในสรรพสัตว์และภูตอยู่ ครั้นเขาผู้นั้นตายไปแล้วย่อมจักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ เพราะกรรมนั้นอันเขาสมาทานพรังพร้อมไว้อย่างนี้ หากเขาตายไปไม่เข้าถึงสุคติโลกสวรรค์แล้ว ถ้ามาเกิดเป็นมนุษย์ เกิด ณ ที่ใด ๆ ในภายหลังเขาจะเป็นคนมีอายุยืน ”

พระพุทธองค์ได้ทรงตรัสเรื่องของกรรม โดยสรุปประมวลได้เป็น ๘ คู่ ดังนี้

ชอบฆ่าสัตว์	—————>	เป็นเหตุให้	อายุสั้น
ไม่ฆ่าสัตว์ มีความเมตตากรุณาต่อสัตว์	—————>	เป็นเหตุให้	อายุยืน
ชอบเบียดเบียนสัตว์	—————>	เป็นเหตุให้	มีโรคนาน
ไม่เบียดเบียนสัตว์	—————>	เป็นเหตุให้	มีโรคน้อย
ผู้ที่ชอบโกรธ	—————>	เป็นเหตุให้	ผิวพรรณทราม
ผู้ไม่โกรธ	—————>	เป็นเหตุให้	ผิวพรรณงาม
ชอบริษยาผู้อื่น	—————>	เป็นเหตุให้	มีอำนาจน้อย
ไม่ริษยาผู้อื่น	—————>	เป็นเหตุให้	มีอำนาจมาก

ตระหนี่ ไม่บริจาคทาน	—————>	เป็นเหตุให้	ยากจน ขัดสน อนาคต
ชอบบริจาคทาน	—————>	เป็นเหตุให้	มีทรัพย์สินสมบัติมาก
กระต้าง ถือตัว	—————>	เป็นเหตุให้	เกิดในตระกูลต่ำ
ไม่กระต้าง ไม่ถือตัว บูชาบุคคลที่ควรบูชา	—————>	เป็นเหตุให้	เกิดในตระกูลสูง
ไม่เอยการู้กรรมะ ไม่ได้ถามผู้มีปัญญา	—————>	เป็นเหตุให้	มีปัญญาน้อย
เอยการู้กรรมะ หมั่นได้ถามผู้มีปัญญา	—————>	เป็นเหตุให้	มีปัญญามาก

อธิบายข้อที่ ๓.๗

อุกฤษที่เคยกกระทำในภพนี้ ช่วยอุดหนุนนามรูปที่เกิดมาจากกุศลชนกกรรม

ข้อนี้เป็นเรื่องที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจให้ดี เพื่อจะได้เข้าใจในสิ่งที่ปรากฏในปัจจุบันนี้ ได้อย่างไม่สงสัยว่า "ทำไมคนที่ทำชั่ว ถึงได้ดี"

ตัวอย่างเช่น ผู้ที่มีอาชีพค้าสัตว์ คำสุรา ค้ายาพิษ ยาเสพติด ขายอาวุธ ตำมมนุษย์ เขาเหล่านั้นมีความร่ำรวย รุ่งเรืองในโลกกรรม คือ ได้ลาภ ได้ยศ ได้วิมลสุข ได้รับสรรเสริญ มีความสุขในการใช้ชีวิตอย่างคืออย่างเพลิดเพลิน ทั้งๆ ที่อาชีพเหล่านี้เป็นบาปอกุศล แต่อกุศลนี้เป็นเครื่องอุดหนุนแก่นามรูปที่เกิดจากกุศลชนกกรรมให้เจริญและตั้งอยู่ได้

แต่การเกิดขึ้นของอุปถัมภ์ภกกรรมในข้อที่ ๗ นี้ เป็นไปไม่แน่นอน มีได้แต่ในสมัยที่เป็นยุคกาลวิบัติ คือ กาลที่กุศลกรรมความดีเสื่อมถอยเท่านั้น ในกาลสัมปัติ คือ กาลที่กุศลกรรมความดีเจริญนั้น จะไม่มีลักษณะดังข้อที่ ๗

ถ้าผู้ศึกษาเข้าใจเรื่องของอุปถัมภ์ภกกรรมในข้อที่ ๗ นี้ จะได้ไม่หวั่นถอยจากกุศลกรรมความดี เพราะเห็นตัวอย่างว่าคนทำไม่ดีนั้นรุ่งเรืองขึ้นๆ แต่เราผู้มั่นคงในกุศลกรรมความดีกลับไม่ได้ผลตอบแทน ถ้าในยุคนี้มีตัวอย่างเช่นนี้ให้เห็นในสังคมมากขึ้นเท่าไร เราก็ยังต้องบำเพ็ญกุศลกรรมความดีให้มากยิ่งขึ้น เพราะสิ่งนี้อาจเป็นลางบอกเหตุว่า "ยุคนี้เป็นยุคเสื่อมเสียแล้วกรรมัง"

สรุป ทั้งหมดนี้เป็นการทำหน้าที่ของกรรม ที่เกิดขึ้นทำหน้าที่อุปถัมภ์ชีวิตของสรรพสัตว์ ตั้งแต่เกิด ในขณะดำรงชีวิตอยู่ และในขณะที่จะตายจากโลกนี้ไป กรรมทั้งหลายที่กระทำแล้วไม่ว่าจะชาตินี้หรือในอดีตชาติที่ทำมาแล้วอย่างนับไม่ถ้วน กรรมนั้นไม่สูญหายไปไหน ยังตามอุปถัมภ์ชีวิตอยู่เสมอ เมื่อถามส่งผลให้แล้วถ้ากรรมนั้นยังไม่หมดกำลังก็จะตามส่งผลให้อีก หรือว่าเมื่อคอยตามส่งผลแล้ว แต่ไม่สามารถส่งผลได้ จนหมดกำลังแห่งกรรมนั้น กรรมนั้นก็จะกลายเป็นอโหสิกรรม

บุคคลทั้งหลายไม่อาจรู้ได้ว่าสร้างกรรมดีหรือกรรมไม่ดีมาอย่างไร เมื่อได้ศึกษาแล้วก็ควรวางใจให้ถูกต้องว่า ถ้ากำลังได้รับทุกข์อยู่ ก็ควรจะสำรวจมระมัดระวังใจไม่ไปโทษสิ่งใด ให้รู้ว่าทุกข์ในครั้งนี้เกิดจากอกุศลกรรมในอดีตที่ตามมาส่งผลนั่นเอง แล้วใช้ชีวิตต่อไปโดยไม่ประมาท และเพียรสร้างกุศลกรรมความดีไว้อย่างเนืองนิตย์ กุศลที่ทำในปัจจุบันนี้อาจจะมาทำหน้าที่อุปถัมภ์ส่งผลให้นามรูปคือชีวิตในปัจจุบันชาตินี้ดำเนินไปได้โดยไม่ทุกข์ยากมากนัก

๓. อุปปีฬกกรรม

อุปปีฬกกรรม หมายถึง กรรมที่เบียดเบียนกรรมอื่น ๆ และการสืบทอดของชั้นที่ ๕ ที่เกิดจากกรรมอื่น ๆ องค์ธรรมได้แก่ อกุศลกรรม ๑๒ และมหาอกุศลกรรม ๘

กรรมที่ชื่อว่า อุปปีฬกกรรม เพราะมีความหมายว่า เข้าไปเบียดเบียน ฉะนั้น อุปปีฬกกรรมจึงมีความหมายตรงกันข้ามกับอุปัตถัมภกกรรมนั่นเอง การเบียดเบียนเป็นการขัดขวางวิบากที่ชนกกรรมทำให้เกิดขึ้นหลังจากสัตว์นั้นเกิดแล้ว ฉะนั้น สุขทุกข์อันเนื่องมาจากวิบากนั้นจึงลดลงหรือหมดไป

การเบียดเบียนของอุปปีฬกกรรม แบ่งออกได้ ๓ คือ

๑. เบียดเบียนชนกกรรมอื่น ๆ เพื่อไม่ให้มีโอกาสส่งผล
๒. เบียดเบียนชนกกรรมอื่น ๆ ที่มีโอกาสส่งผลอยู่แล้ว ให้มีกำลังลดลง
๓. เบียดเบียนรูปนามที่เกิดจากชนกกรรมนั้น ๆ

๑. เบียดเบียนชนกกรรมอื่น ๆ เพื่อไม่ให้มีโอกาสส่งผล มี ๒ คือ

๑.๑ กุศลที่ทำในภพนี้ เบียดเบียนอกุศลชนกกรรมเพื่อไม่ให้มีโอกาสส่งผล

ตัวอย่างเช่น ในชาตินี้บางบุคคลเป็นผู้ที่ทำแต่กุศลกรรมความดี เมื่อเกิดทุกข์ภัยพิบัติต่าง ๆ ในดวงเดียวกันต่างก็ได้รับทุกข์ภัย แต่เขาไม่ได้รับความทุกข์ความเดือดร้อนเช่นนั้นเลย ทั้งนี้ก็อาจเป็นเพราะว่ากุศลในภพนี้ ไปเบียดเบียนอกุศลชนกกรรมนั้น ๆ ไว้ไม่ให้มีโอกาสส่งผล

๑.๒ อกุศลที่ทำในภพนี้ เบียดเบียนกุศลชนกกรรมเพื่อไม่ให้มีโอกาสส่งผล

ตัวอย่างเช่น ในชาตินี้บางบุคคลทำอกุศลกรรมไว้ ถึงแม้กุศลที่เคยทำไว้ก็มี แต่กุศลก็ไม่อาจส่งผลได้ อาจเป็นเพราะอกุศลที่ทำในภพนี้ปิดกั้นเบียดเบียนกุศลชนกกรรมนั้น ๆ ไว้ไม่ให้มีโอกาสส่งผล

๒. เบียดเบียนชนกกรรมอื่น ๆ ที่มีโอกาสส่งผลอยู่แล้ว ให้มีกำลังลดลง มี ๒ คือ

๒.๑ กุศลที่ทำในปัจจุบันภพ เบียดเบียนอกุศลชนกกรรมที่กำลังมีโอกาสส่งผลอยู่ ให้มีกำลังลดลง

ตัวอย่างเช่น พระเจ้าอชาตศัตรูกระทำปิฎกชาดกรรมจะต้องตกเวจิมหานรก แต่พระเจ้าอชาตศัตรูได้สร้างกุศลไว้มาก คือ เป็นผู้อุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาในการทำปฐมสังคายนา และในบรรดาปุถุชนทั้งหลายนั้นพระเจ้าอชาตศัตรูเป็นผู้เลื่อมใสนับถือพระพุทธเจ้ามากที่สุด ด้วยอำนาจของกุศลเหล่านี้ จึงช่วยพระเจ้าอชาตศัตรูไม่ให้ไปตกในอเวจิมหานรกซึ่งเป็นนรกขุมใหญ่ แต่ไปตกในอเวจิมหานรก ซึ่งเป็นนรกขุมเล็กที่เป็นบริวารของอเวจิมหานรก

๒.๒ อกุศลที่ทำในปัจจุบันภาพ เบียดเบียนกุศลชกกรรมที่กำลังมีโอกาสส่งผลอยู่ ให้มีกำลังลดน้อยลง

ตัวอย่างเช่น บุคคลสร้างบุญกุศลสำเร็จแล้ว เจตเจตนาที่แน่วแน่มาก ไม่มีความโลภ ความโกรธ ความหลง มาแวดล้อมในการทำกุศล แต่เมื่อทำกุศลสำเร็จไปแล้ว มานึกเสียดายทรัพย์ที่ทำไป นึกถึงกุศลนั้นแล้วเกิดความไม่สบายใจ กลายเป็นอกุศลเกิดขึ้นหลังจากทำกุศลแล้ว เจตนาที่เป็นอกุศลในคราวหลังนี้เป็นผลทำให้กุศลนั้นมีกำลังอ่อน เพราะอกุศลที่เกิดขึ้นภายหลัง ไปเบียดเบียนกุศลที่ทำอยู่แล้วที่ควรจะได้ผลโดยสมบูรณ์ ก็ได้ผลไม่สมบูรณ์ เพราะเจตนา นั้นไม่สมบูรณ์ *การทำกุศลต้องประกอบด้วยเจตนาทั้ง ๓ ภาว คือ ก่อนทำ ขณะทำ และหลังจากทำแล้ว* ต้องไม่ถูกแวดล้อมด้วยอกุศลไม่มีอกุศลเข้ามาเจือปน

๓. เบียดเบียนรูปนามที่เกิดจากชกกรรมนั้น มี ๒ ประการ คือ

๓.๑ อกุศลอุปปีฬกรรม เบียดเบียนรูปนามที่เกิดจากกุศลชกกรรม

ตัวอย่างเช่น บุคคลเกิดมามีร่างกายแข็งแรง ต่อมาอ่อนแอมีโรคภัย เบียดเบียน เป็นเบาหวานต้องถูกตัดขา เป็นอัมพาต เป็นมะเร็ง ถ้าถามว่า *ทำไมจึงอ่อนแอลง ?* ตอบได้ว่า อาจเป็นเพราะด้วยอำนาจของ อกุศลอุปปีฬกรรม มาเบียดเบียนรูปนามที่เกิดจากกุศลชกกรรมให้ อ่อนกำลังลง

๓.๒ กุศลอุปปีฬกรรม เบียดเบียนรูปนามที่เกิดจากอกุศลกรรม

รูปนามที่เกิดจากอกุศลกรรมนั้นเป็นรูปนามของบุคคลในอบายภูมิทั้ง ๔ คือ สัตว์นรก เปรต อสุรกาย สัตว์ดิรัจฉาน ตัวอย่างเช่น สุนัข นก ปลา ช้าง ถึงแม้จะมีนิสัยสวยงาม น่ารัก แข็งแรง อย่างไรก็ตาม รูปนามนั้นก็เกิดมาจากอกุศลกรรม สัตว์บางตัวเกิดมาแล้วก็ได้รับทุกข์ต่างๆ ซึ่งก็เป็นผลของอกุศลกรรมตามมาส่งผลเบียดเบียนรูปนามนี้ให้ได้รับทุกข์ ต่อมาอาจจะเจอคนที่เมตตาให้อาหารเลี้ยงดู ทำให้ได้รับความสุขสบายในภายหลัง ถ้าถามว่า *ทำไมจึงดีขึ้น ?* ตอบได้ว่า อาจเป็นเพราะกุศลมาเบียดเบียนนามรูปที่เกิดจากอกุศลนี้ เมื่ออกุศลอ่อนกำลังลง กุศลได้โอกาสเบียดเบียนอกุศลแล้วก็ทำให้ดีขึ้น เจริญขึ้นได้

๔. อุปฆาตกรรม

อุปฆาตกรรม หมายถึง กรรมที่เข้าไปตัดกรรมอื่น ๆ และการสืบต่อของสันต์ ๕ ที่เกิดจากกรรมอื่น ๆ องค์ธรรมได้แก่ อกุศลกรรม ๑๒ และกุศลกรรม ๒๑

กรรมที่ชื่อว่า อุปฆาตกรรม เพราะมีความหมายว่า เข้าไปตัดรอน กุศลหรืออกุศลก็ตาม ถ้าเกิดขึ้นแล้วก็จะตัดรอนกรรมอื่น ๆ ให้มีกำลังน้อยลง หรือขัดขวางวิบากของกรรมที่มีกำลังน้อยให้สั้นลงอย่างเด็ดขาด แตกต่างไปจากอุปปีหกรรม ตรงที่อุปปีหกรรมเพียงไปเบียดเบียนให้อ่อนกำลังลงแต่ยังไม่หมดไป แต่อุปฆาตกรรมนี้ทำให้เด็ดขาดไปเลย

อุปฆาตกรรม มี ๓ คือ

๑. ตัดชนกกรรมอื่น ๆ เพื่อไม่ให้มีโอกาสส่งผลตลอดไป
๒. ตัดรูปนาม ที่เกิดจากชนกกรรมนั้น ๆ ให้เสียไป
๓. ตัดรูปนาม ที่เป็นวิบากกรรมของกรรมอื่น ๆ

๑. ตัดชนกกรรมอื่น ๆ เพื่อไม่ให้มีโอกาสส่งผลตลอดไป มี ๓ คือ

- ๑.๑ กุศลอุปฆาตกรรม ตัดอกุศลชนกกรรม
- ๑.๒ กุศลอุปฆาตกรรม ตัดกุศลชนกกรรม
- ๑.๓ อกุศลอุปฆาตกรรม ตัดกุศลชนกกรรม

๑.๑ กุศลอุปฆาตกรรม ตัดอกุศลชนกกรรม ไม่ให้มีโอกาสส่งผลตลอดไป คืออะไร ?

ตัวอย่างเช่น ท่านองคฺฤติมาล ได้ศึกษาในสำนักหิตาปาโมกข์ แล้วอาจารย์สอนให้ไปฆ่าคน เพื่อจะให้สำเร็จวิชาที่ตนศึกษา แต่พระพุทฺธของคิได้ทรงเล็งเห็นด้วยพระญาณแล้วว่า องคฺฤติมาล เป็นผู้ที่จะได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ได้ จึงเสด็จไปโปรด เมื่อพบพระพุทฺธองค์แล้วองคฺฤติมาลก็ออกบวช ทำความเพียรจนสำเร็จมรรคผล กรรมที่ฆ่าคนเป็นจำนวนมากนั้นก็กลายเป็นอโหสิกรรมไป เพราะอรหันต์มรรคอรหันต์ผลไปตัดอกุศลกรรมต่าง ๆ ไม่ให้มีโอกาสส่งผลต่อไป

๑.๒ กุศลอุปฆาตกรรม ตัดกุศลชนกกรรม ไม่ให้มีโอกาสส่งผลตลอดไป คืออะไร ?

ตัวอย่างเช่น ผู้ที่สร้างกุศลบำเพ็ญทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ซึ่งเป็นกามาวจรกุศล ต่อมาบำเพ็ญกุศลสูงขึ้นถึงขั้นภาวนากุศล คือ เจริญสมถภาวนา วิปัสสนาภาวนา เมื่อเจริญสมถะได้ถึงรูปปัญจฌมาน เมื่อตายลงจะต้องไปเกิดในจตุตถฌมานภูมิ ส่วนฌมานขั้นต้น ๆ คือปฐมฌมาน ทุตติยฌมาน คตติยฌมาน ก็ไม่ส่งผล เพราะรูปกุศลปัญจฌมานเป็นกุศลอุปฆาตกรรมตัดรูปกุศลขั้นต้น ๆ นั้น ไม่ให้มีโอกาสส่งผล

หรือผู้ทำฌานจนกระทั่งถึงอรุพฌาน เมื่อตายจะต้องไปเกิดในอรุพพรหม จึงเป็นผลให้รูปาวจรกุศลทั้งหมดไม่ส่งผล เพราะกุศลในอรุพฌานเป็นกุศลอุปฆาตกรรม ตัดรูปาวจรกุศลทั้งหมด

และกุศลอุปมาตกรรมขั้นที่ ๔ ก็เป็นอุปมาตกรรมตัดการส่งผลของอุปมาตกรรมขั้นต้นๆ ทั้งหมด เช่นกัน

หรือเจริญวิปัสสนาจนถึงโตกุตตรกุศล ในขั้นอรหัตมรรค อรหัตผล ก็ไปตัดรูปาวจรกุศล และ รูปาวจรกุศลไม่ให้ส่งผลนำไปเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ เพราะอรหัตมรรค อรหัตผลไม่ส่งผลนำไปเกิดในภูมิใดๆ

๑.๓ อกุศลอุปมาตกรรม ตัดกุศลชกกรรม ไม่ให้มีโอกาสส่งผลตลอดไป คืออะไร?

ตัวอย่าง เช่น พระเทวทัตปาเหญณาจนสำเร็จรูปฌาน มีฤทธิ์มาก อยู่ต่อมาพระเทวทัตคิดทำร้ายพระพุทธเจ้า โดยการกลิ้งก้อนหินลงมาจากภูเขาให้ทับพระพุทธเจ้า แต่มีเพียงสะเก็ดหินไปถูกที่พระบาทของพระพุทธเจ้าจนห้อพระโลหิต และทำสังฆเภท คือ ทำสงฆ์ให้แตกแยกกัน ใน ๒ กรณีนี้เป็นอนันตริยกรรม ฌานที่เคยได้ก็เสื่อมลง เพราะอกุศลมีอำนาจแรงกว่าก็ไปตัดรอนกุศลให้เสื่อมลง จนพระเทวทัตต้องตกอเวจีมหานรกในที่สุด ด้วยอำนาจของอกุศล เรียกว่า อกุศลอุปมาตกรรม ไปตัดรอนกุศลชกกรรมอื่นๆ ไม่ให้มีโอกาสส่งผลตลอดไป

๒. อุปมาตกรรมตัดนามรูป ที่เกิดจากชกกรรมนั้นๆ ให้เสียไป มี ๔ คือ

- ๒.๑ กุศลอุปมาตกรรม ตัดนามรูปที่เป็นกุศลวิบาก
- ๒.๒ กุศลอุปมาตกรรม ตัดนามรูปที่เป็นกุศลวิบาก
- ๒.๓ อกุศลอุปมาตกรรม ตัดนามรูปที่เป็นกุศลวิบาก
- ๒.๔ อกุศลอุปมาตกรรม ตัดนามรูปที่เป็นกุศลวิบาก

๒.๑ กุศลอุปมาตกรรม ตัดนามรูปที่เป็นกุศลวิบาก ให้เสียไป คืออะไร ?

ตัวอย่างเช่น ผู้ที่ตายจากมนุษย์นี้ไปเกิดเป็นสัตว์นรก รับทุกข์ทรมานอยู่ในนรก อยู่ต่อมาเห็นเปลวไฟนรกลุกเป็นสีเหลือง ก็ระลึกได้ว่าเคยสร้างกุศลไว้ เคยบวชพระ ถวายจีวร เคยปิดทองพระพุทธรูป อำนาจของกุศลที่ระลึกได้ ก็มาเป็นอุปมาตกรรมมาตัดรอนอกุศล คือรูปนามในนรกนี้ให้สิ้นสุดลง ตายจากนรก ไปเกิดในมนุษย์หรือเทวดาก็ด้วยอำนาจของกุศล

๒.๒ กุศลอุปมาตกรรม ตัดนามรูปที่เป็นกุศลวิบาก ให้เสียไป คืออะไร ?

ตัวอย่างเช่น รูปนามที่บุคคลได้มาในปัจจุบันจัดเป็นกุศลวิบาก อยู่ต่อมาได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ในขณะที่ยังเป็นพรവാสาอยู่ อรหัตมรรค อรหัตผล นี้จัดเป็นกุศลที่ยิ่งใหญ่ ก็ต้องบวชภายในวันนั้น ถ้าไม่บวชก็ต้องตาย ที่ตายก็เพราะอำนาจกุศลนั้นเป็นอุปมาตกรรม ไปตัดกุศลนามรูปให้สิ้นสุดลง เพราะอรหัตมรรค อรหัตผลนี้ เพศพรवासไม่สามารถจะรองรับได้ เพศพรवासจะรองรับกุศลได้เพียงแต่ศีล ๕ ศีล ๘ เท่านั้น อรรถกถาจารย์ยกตัวอย่างน้ำมันของราชสีห์ ภาชนะที่จะรองรับน้ำมันของราชสีห์ได้นั้น ต้องเป็นทองคำ ถ้าใช้ภาชนะอื่นไปรองรับน้ำมันจะระเหยแห้งไปหมด ฉะนั้น

ก็ดี คุณธรรมคืออหัตมรรค อหัตผลนี้ เพศฆราวาสไม่สามารถจะรองรับได้ ถ้าหากว่าสำเร็จแล้วไม่บวช ก็จะต้องตายภายในวันนั้น

๒.๓ อกุศลอุปฆาตกรรม ตัดนามรูปที่เป็นกุศลวิบากให้เสียไป คืออะไร ?

ตัวอย่างเช่น มนุษย์นี้เกิดมามีนามรูปที่เกิดมาจากกุศลวิบาก บางคนเกิดมามีอวัยวะทุกอย่างสมบูรณ์ ต่อมาอกุศลกรรมที่เคยทำไว้ในอดีตมาตัดรอนทำให้ถูกรถชน ทำให้พิการ ก็เพราะอำนาจของอกุศลอุปฆาตกรรมมาตัดรอน ทำให้นามรูปที่เป็นกุศลวิบากนี้เสียไป

๒.๔ อกุศลอุปฆาตกรรม ตัดรูปนามที่เป็นอกุศลวิบากให้เสียไป คืออะไร ?

ตัวอย่างเช่น สัตว์เดรัจฉาน ร่างกายของสัตว์เดรัจฉานจัดเป็นอกุศลวิบาก ถึงแม้จะมีสี่สวาย ขน ปุกปุยสวยงาม ก็เป็นรูปนามที่เป็นอกุศลวิบาก ต่อมาถูกยิง ถูกทำร้าย ถูกฆ่า ก็เพราะอกุศลอุปฆาตกรรม ตัดรูปนามที่เป็นอกุศลวิบากให้เสียไป

๓. ตัตตวิบาก ที่เป็นวิบากกรรมของกรรมอื่น ๆ มี ๓ คือ

- ๓.๑ ตัตตวิบากของกรรมอื่น ๆ แล้ว ตัวเองก็ไม่ได้ส่งผลให้เกิด และก็ไม่ให้มีโอกาสแก่ชนกรรมอื่น ๆ ได้ส่งผล
- ๓.๒ ตัตตวิบากกรรมของกรรมอื่น ๆ แล้ว และตัวเองส่งผลให้เกิด
- ๓.๓ ตัตตวิบากของกรรมอื่น ๆ แล้ว และให้โอกาสแก่ชนกรรมอื่น ๆ ได้ส่งผล

ตัวอย่างในประการที่ ๑ เช่น พระจักษุपालเถระ เมื่ออดีตชาติเคยเป็นหมอรักษาตา และเคยมีเจตนาทำลายดวงตาของผู้ป่วย เพราะความโกรธที่ผู้ป่วยไม่จ่ายค่ารักษา จึงใส่ยาทำให้เขาตาบอด อำนาจของอกุศลกรรมที่พระจักษุपालเถระได้กระทำในครั้งนั้น จึงทำให้ตาทั้งสองของท่านเสียไปจนตลอดชีวิต ก็เป็นเพราะอกุศลอุปฆาตกรรม มาตัดวิบากของกุศลชนกรรม คือ ทำให้ตาบอด แต่อกุศลอุปฆาตกรรมนี้ไม่ได้ส่งผลให้เกิดอีกต่อไป เพราะพระจักษุपालเถระได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ไม่มีการเกิดอีกต่อไปแล้ว ฉะนั้น อกุศลอุปฆาตกรรมนี้จึงเป็นแต่เพียงตัดวิบากของกรรมอื่น ๆ เท่านั้นเอง

หรือ พระโมคคัลลานเถระที่ถูกโจร ๕๐๐ ทูบตี ก็ด้วยอำนาจอกุศลกรรมที่เคยตีบิดามารดาโดยมุ่งหมายที่จะให้ตายเช่นเดียวกัน อกุศลนี้ก็เป็นอุปฆาตกรรม มาตัดวิบากของกรรมอื่น ๆ เท่านั้น ตัวเองก็ไม่มีโอกาสส่งผลอีกต่อไป เพราะว่าพระโมคคัลลานะท่านสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้ว

ตัวอย่างในประการที่ ๒ เช่น นันทยกษัตริย์เอาระบอบดีศรีพระสารีบุตรในขณะที่กำลังเข้านิโรธสมาบัติ ก็ได้รับผลของการกระทำในปัจจุบันคือถูกธรณีสูบทั้งเป็น เมื่อตายไปแล้ว ไปเกิดในอเวจีมหานรก เพราะอำนาจของอกุศลอุปฆาตกรรม ส่งผลตัดวิบากกรรมของกรรมอื่น ๆ คือ ทำให้ธรณีสูบ และตัวเองก็ส่งผลนำไปเกิดในอเวจีมหานรก

ตัวอย่างในประการที่ ๓ เช่น พระเจ้าพิมพิสาร ในอดีตชาติ เคยสวมรองเท้าเข้าไป
ในบริเวณพุทธเจดีย์ ด้วยอำนาจแห่งกุศลนั้น เมื่อเกิดมาในชาตินี้จึงถูกพระเจ้า
อชาตศัตรูจับขังคุก ถูกกรีดฝ่าเท้า ทำให้ถึงแก่ความตาย แต่เมื่อตายแล้วกุศลชก
กรรมอื่นๆ ได้มีโอกาสส่งผลให้ไปเกิดเป็นเทวดาในชั้นจาดุมหาราชิกา นี่คือกุศล
อุปฆาตกรรม ตัดวิบากของกรรมอื่นๆ แล้วให้โอกาสแก่กุศลชกกรรมอื่นๆ ได้
ส่งผล

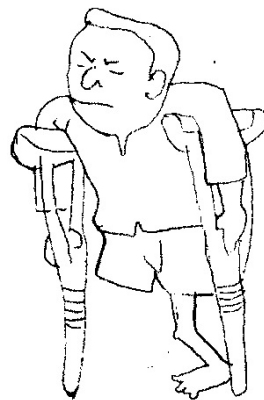
ความต่างกันของชกกรรม และอุปฆาตกรรม

ชกกรรม และอุปฆาตกรรม ถึงแม้ว่าต่างก็เป็นกรรมที่สามารถทำวิบากให้เกิดขึ้นได้
เหมือนกันแต่ก็มีความต่างกัน โดยสรุป คือ

ชกกรรมนั้น เป็นกรรมสักแต่จะทำวิบากและกัมมชรูปให้เกิดขึ้นอย่างเดียวนั้น ไม่มีส่วน
แห่งการเข้าไปตัดรอนความสามารถของกรรมอื่น

อุปฆาตกรรม มีการเข้าไปตัดรอนวิบากของกรรมอื่น แล้วทำให้วิบากของตนเองเกิดขึ้นแทน
ได้ หรือตัดกรรมอื่นๆ แล้ว ตัวเองไม่ส่งผลก็ได้ เช่น อรหันตมรรค ตัดรอนวิบากกรรมในนรก ในสุคติ
ทั้งหมด เมื่อตัดแล้วก็ไม่ส่งผลนำเกิดในที่ใดอีก เพราะพระอรหันต์เป็นผู้ไม่เกิดแล้ว

สรุป อุปฆาตกรรม เป็นหน้าที่ของกรรม บุคคลทั้งหลายรู้ไม่ได้ว่าเคยทำกรรมอะไรไว้ที่จะมี
กำลังส่งผลมาเป็นอุปฆาตกรรม จะรู้ถึงเหตุแห่งกรรมว่าดีหรือชั่วก็ต่อเมื่อกรรมนั้นมาสนองแล้ว ฉะนั้น
เมื่อกำลังได้รับผลของกรรมฝ่ายกุศลหรือฝ่ายอกุศลก็ตามขอให้รู้เท่าทัน จะได้ไม่หลงติดสุขที่กำลังได้รับ
และไม่ทุกข์ใจมากนักเมื่อกำลังได้รับทุกข์ แต่ในปัจจุบันนี้ต้องเพียรละชั่วกระทำแต่ความดี ไม่ประมาทใน
อกุศลกรรมแม้เพียงเล็กน้อย เพราะกรรมที่คิดว่าเพียงเล็กน้อย ทำไปเพราะคึกคะนองบ้าง ทำไปเพราะทำ
ตามๆ เขาบ้าง เหล่านี้อาจมีกำลังส่งผลมาทำหน้าที่อุปฆาตกรรมได้

จบอุปฆาตกรรม

บทที่ ๖

กรรมหมวดที่ ๒

ปากทานปริยายจตุกกะ

ต่อไปจะศึกษากรรมหมวดที่ ๒ คือ ปากทานปริยายจตุกกะ การส่งผลของกรรมที่จะนำเกิดในภพต่อไป โดยจะส่งผลตามลำดับก่อนหลังของกรรม แบ่งออกเป็น ๔ คือ

๑. **ครุกรรม** คือ กรรมหนัก
๒. **อาสันนกรรม** คือ กรรมที่กระทำในเวลาใกล้จะตาย
๓. **อาจิณณกรรม** คือ กรรมที่กระทำอยู่เสมอๆ
๔. **กฏัตตากรรม** คือ กรรมที่ทำมาแล้วในภพนี้ ที่นอกจากกรรมทั้ง ๓ อย่างข้างต้น หรือกรรมที่ทำมาแล้วในอดีตชาติ

๑. ครุกรรม

ครุกรรม หมายถึง กรรมที่หนักแน่นจนกรรมอื่นๆ ไม่สามารถห้ามการให้ผลได้ องค์ธรรมได้แก่ มหัชคตกุศลกรรม ๙ ทิฏฐิคตสัมปยุตจิต ๔ (เฉพาะที่เกี่ยวกับนियตมิจฉาทิฏฐิกรรม ๓) และโทสมูลจิต ๒ (เฉพาะที่เกี่ยวกับปัญจानันตริยกรรม ๕) รวมทั้งสิ้นเป็น ๑๕

ครุกรรมเป็นกรรมหนัก เมื่อจัดลำดับการส่งผลของกรรมแล้ว ครุกรรมจึงเป็นกรรมลำดับแรกที่จะส่งผลนำไปเกิดในภพที่สองก่อนกรรมอื่นๆ คือ ส่งผลก่อนอาสันนกรรม อาจิณณกรรม และกฏัตตากรรม ครุกรรมแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย ครุกรรมฝ่ายบาป และครุกรรมฝ่ายบุญ

๑. ครุกรรมฝ่ายบาป

เป็นกรรมหนักฝ่ายบาป เมื่อตายลงผลของบาปจะส่งผลนำไปเกิดในอบายภูมิ ๔ ในชาติต่อไปทันที ครุกรรมฝ่ายบาป มี ๒ อย่าง คือ

- ๑.๑ นียตมิจฉาทิฏฐิ
- ๑.๒ อนันตริยกรรม

๑.๑ นียตมิจฉาทิฏฐิ มี ๓ คือ

- ก. **หัตถิกิฏฐิ** ความเห็นผิดคิดว่าไม่มีผลแห่งกรรมที่ทำไว้ เป็นการปฏิเสธผล ผู้ที่มีความเห็นชนิดนี้หัตถิกิฏฐิย่อมมีอุจเจททิฏฐิด้วย คือเห็นว่าสัตว์ทั้งหลายตายแล้วก็สูญไม่มีการเกิดอีก มีความเห็นว่าไม่มีสิ่งที่เรียกว่า สมมติสังขจะไม่มีสิ่งที่เรียกว่าคติธรรมตา หรือคลองธรรมตามเหตุและผล

ไม่มีสิ่งที่เรียกว่าสมมติสัจจะ เช่น ไม่มีมารดาบิดา สัตว์บุคคลเกิดสืบเชื้อสายกันมาตามเรื่องตามราวเท่านั้น จึงไม่มีใครที่จะต้องนับถือว่าเป็นบิดามารดา แม้ที่นับถือว่าเป็นสมณะ พราหมณ์ ภิกษุ สามเณร ก็ไม่มีเป็นต้น ไม่มีสิ่งที่เรียกว่าคติธรรมตา หรือที่เป็นไปตามคลองธรรม เช่น ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว อย่างนี้ก็ไม่

ข. อเหตุกทฤษฎี ความเห็นผิดคิดว่าไม่มีเหตุ เป็นการปฏิเสธเหตุ คือ เมื่อได้รับผลดีผลร้ายต่างๆ ก็เห็นว่าเป็นไปตามคราว คราวที่มีโชคก็ได้รับผลดี คราวที่มีโชคร้ายก็ได้รับผลไม่ดี ไม่มีเหตุอะไรที่จะมาทำให้ได้ผลดีผลร้าย ปฏิเสธเหตุในการทำดี ทำชั่ว ของบุคคลทั้งหลายที่กระทำกันอยู่ทุกวันนี้ ไม่เชื่อว่าเป็นเหตุที่จะก่อให้เกิดผลได้ ฉะนั้นการปฏิเสธเหตุนี้ก็เท่ากับว่าปฏิเสธผลไปด้วย

ค. อกิริยทฤษฎี ความเห็นผิดคิดว่าการทำบุญทำบาปก็เท่ากับไม่ได้ทำ เป็นการปฏิเสธทั้งเหตุและผลแห่งกรรม คือ มีความเห็นว่าบุคคลทั้งหลายที่ทำดีก็ตามทำชั่วก็ตามไม่เป็นบาปไม่เป็นบุญ

แสดงโทษของมิจฉาทฤษฎี นียตมิจฉาทฤษฎีเป็นความเห็นผิดอย่างร้ายแรง ซึ่งเมื่อมีความยึดถืออยู่ในมิจฉาทฤษฎีนี้มากจนดิ่งลงไปแล้ว หรือแนบแน่นแล้ว เพราะมีอุปาทานความยึดถืออย่างแรงกล้า ผลก็จะส่งให้เข้าไปเกิดในนรก เมื่อพ้นจากนรกถ้าเกิดมาเป็นมนุษย์ก็จะเป็นผู้มีความเห็นผิดเช่นนั้นๆ ต่อๆ ไปอีก นับภพชาติไม่ถ้วน พระพุทธองค์ก็ไม่สามารถทรงโปรดให้บุคคลที่มีความเห็นผิดนั้นกลับมาเห็นถูกต้อง

๑.๒ อนันตริยกรรม มี ๕ คือ

๑. ปิตุฆาต ฆ่าบิดา
๒. มาตุฆาต ฆ่ามารดา
๓. อรหันตฆาต ฆ่าพระอรหันต์
๔. โลหิตุปบาท ทำให้พระพุทธเจ้าห่อพระโลหิต
๕. สังฆเภท ทำให้สงฆ์เกิดความแตกแยกไม่ทำสังฆกรรมร่วมกัน

ในบรรดาอนันตริยกรรม ๕ นี้ เป็นอกุศลกรรมอย่างหนักทั้งสิ้น แต่สามารถจัดลำดับการส่งผลจากมากไปหาน้อย คือ สังฆเภทกรรมหนักที่สุด รองลงมาคือ โลหิตุปบาท รองลงมาคือ อรหันตฆาต ส่วนมาตุฆาตและปิตุฆาตทั้งสองนี้ต้องแล้วแต่คุณสมบัติ ท่านใดมีศีลธรรมมากกว่า กรรมนั้นย่อมหนักกว่า ถ้ามารดามีศีลธรรม บิดาไม่มีศีลธรรม มาตุฆาตย่อมหนักกว่า ถ้าทั้งบิดามารดามีศีลธรรมด้วยกันหรือไม่มีศีลธรรมเหมือนกันแล้ว มาตุฆาตกรรมย่อมหนักกว่า ถ้าลูกที่มีพ่อแม่ป่วยไข้มีความทุกข์ทรมาน ก็อย่าไปสั่งหมอให้ฉีดยาให้ตายไปได้ไม่ต้องทุกข์ทรมาน หรือสั่งให้หมอเอาสายออกซิเจนออก เพราะการทำอย่างนี้เป็น อนันตริยกรรม บางครั้งลูกคิดไม่ถึง ไม่เข้าใจในเหตุและผลแห่งความทุกข์ของบิดามารดาว่า ท่านต้องได้รับเช่นนั้นเป็นเพราะผลกรรมของท่านเอง เมื่อคิดไม่เป็นหรือเพราะมุ่งแต่สงสารจึงอาจพลาดพลั้งทำอนันตริยกรรมโดยไม่รู้ตัว

เรื่องกรรมเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่จะต้องระมัดระวัง การทำกรรมใดๆ ก็ตาม จะต้องพิจารณาให้รอบคอบเสียก่อน พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “นิสम्म กรณฺเ สเยโย” ใคร่ครวญเสียก่อนจึงทำ

อนันตริยกรรม ๕ นี้ จัดเป็นกรรมหนัก แต่ก็ยังหนักไม่เท่ากับนิยตมิจฉาทิฏฐิกรรม เพราะนิยตมิจฉาทิฏฐิกรรมเป็นกรรมที่ให้ผลไม่มีที่สิ้นสุด ส่วนอนันตริยกรรมเมื่อส่งผลให้ไปเสวยกรรมครบตามกำหนดก็พ้นจากกรรมนั้นๆ ได้ แต่นิยตมิจฉาทิฏฐิกรรมจะจมปลักอยู่ในกรรมเช่นนี้ตลอดเวลา

๒. ครุกรรมฝ่ายบุญ

กรรมหนักฝ่ายกุศล คือ มหัคคตกุศลกรรม ๔ ได้แก่ รูปาวจรกุศล ๕ อรูปาวจรกุศล ๔ ผู้ที่บำเพ็ญจนบรรลุถึงปฐมฌาน ถึงฌานที่ ๒ ฌานที่ ๓ ฌานที่ ๔ และฌานที่ ๕ การได้ฌานที่เป็นรูปฌานทั้ง ๕ นี้จัดว่าเป็นครุกรรมฝ่ายกุศล และเมื่อได้ถึงปฐมฌานแล้วไปเจริญรูปฌานต่ออีก ๔ นั่นก็เป็นครุกรรมฝ่ายกุศล ครุกรรมฝ่ายกุศลกรรมทั้ง ๔ ประการนี้ เมื่อเจริญสำเร็จแล้วอย่างใดอย่างหนึ่ง ถ้าตายจากโลกมนุษย์จะต้องได้รับผลกรรมนั้นในชาติที่สองทันที คือนำไปเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ

ส่วนโลกุตตรกุศลกรรม คือ มรรคจิต ๔ จัดว่าเป็นกรรมหนักคือครุกรรมฝ่ายบุญเหมือนกัน แต่ไม่เป็นกรรมที่จะนำไปเกิดได้ มีแต่จะทำลายการเกิด จึงไม่ถือว่าเป็นกรรมที่จะส่งผลให้เกิดในชาติหน้า จึงไม่จัดเข้าเป็นกรรมในหมวดนี้

จบครุกรรม

๒. อาสันนกรรม

อาสันนกรรม หมายถึง การระลึกถึงสิ่งที่ดีหรือไม่ดี ในเวลาใกล้ตาย หรือการกระทำที่ดีหรือไม่ดี ในเวลาใกล้จะตาย องค์ธรรมได้แก่ อกุศลกรรม ๑๒ และมหากุศลกรรม ๘

ในการให้วิบากปฏิสนธิ ถ้าหากว่าครุกรรมไม่มี อาสันนกรรมนั้นแหละจะให้ผลก่อน เพราะอยู่ใกล้ปากทาง คือ ความตาย อุปมาดังนี้ ในตอนเย็นก็ต้องต้อนฝูงโคกลับเข้าคอก โโคที่แข็งแรงทั้งหมดก็เดินเข้าคอกไปได้ก่อนโคแก่ที่อ่อนกำลัง โโคแก่เดินเข้าคอกได้เป็นลำดับสุดท้าย ก็ปิดประตูคอกได้ เมื่อถึงเวลาเช้าเปิดประตูคอกแล้ว ถึงแม้โคที่มีกำลังมีอยู่มากหลายตัวแต่ทั้งหมดก็ออกจากคอกไม่ได้ มีแต่โคแก่เท่านั้นที่จะได้ออกจากคอกก่อน เพราะว่าอยู่ตรงใกล้ปากประตูคอก ฉันทใด ก็ฉันทนั้น กุศลกรรมหรืออกุศลกรรมทั้งหลาย เมื่อครุกรรมไม่มี อาสันนกรรมนั้นแหละยอมให้ผลก่อน เพราะเหตุว่าอยู่ใกล้ปากทางแห่งความตายนั่นเอง

ตัวอย่างเช่น พระนางมัลลิกา ทำกุศลไว้มาก แต่ในเวลาใกล้ตายนางนึกถึงอกุศลที่เคยทำไว้แล้ว อกุศลที่นึกถึงในขณะที่ใกล้ตายนั่นเอง เป็นอาสังฆกรรมนำให้นางไปเกิดในนรก กุศลที่ทำไว้ไม่มีโอกาสส่งผลนำไปเกิดในกามสุคติภูมิ

หรือบางคนกำลังมีความสุขสนุกสนานเพลิดเพลินอยู่ ดูหนังดูละคร รับประทานอาหารอย่างเฮฮา กับเพื่อนฝูง หรือบางคนกำลังทำมิจฉาอาชีพมีการลักทรัพย์ เป็นต้น เหล่านี้จัดเป็นอกุศลทั้งสิ้น ถ้าในขณะที่นั้นมีเหตุที่ต้องเสียชีวิตลง อกุศลเหล่านั้นก็เป็นอกุศลอาสังฆกรรม สามารถนำไปเกิดในอบายภูมิ

หรือ บุคคลเมื่อตอนใกล้ตายมีอดีตกรรมที่เคยทำไว้ มาเป็นเครื่องให้ระลึกถึงว่าเคยฆ่าสัตว์ ฯลฯ หรือบางบุคคลเมื่อตอนใกล้ตาย มีลูกหลานทะเลาะกันอาจจะแย่งสมบัติกัน หรือตัวเองห่วงทรัพย์สมบัติ อกุศลกรรมที่เกิดขึ้นในขณะที่ใกล้ตายนั้นคือกรรมที่เป็นอาสังฆกรรม ย่อมนำไปสู่หุคติได้ อาสังฆกรรมจึงเป็นกรรมที่สำคัญ จะให้ผลก่อนกรรมอื่นๆ เว้นไว้แต่กรรมที่เป็นครุกรรม

จบ อาสังฆกรรม

๓. อาจิณณกรรม

อาจิณณกรรม หมายถึง กรรมที่บุคคลสั่งสมไว้บ่อยๆ ได้แก่ อกุศลกรรม ๑๒ และมหากุศลกรรม ๘

อาจิณณกรรม ในบางแห่งเรียกว่า พาหุลกรรม แปลว่า กรรมที่ทำไว้มาก เป็นกรรมที่ทำอยู่บ่อยๆ คำว่าทำอยู่บ่อยๆ ไม่ใช่หมายถึงเพียงว่าจะต้องทำทางกายตลอดเวลา แต่ถ้าเป็นกรรมที่ทำครั้งเดียว แต่นึกถึงบ่อยๆ ก็เป็นอาจิณณกรรมแล้ว เช่นเคยสร้างโบสถ์ ตลอดชีวิตอาจทำได้ครั้งเดียว แต่ว่านึกถึงบ่อยๆ ก็จัดเป็นอาจิณณกรรมฝ่ายกุศล เพราะนึกถึงครั้งใดจิตใจก็เป็นบุญ ในทางตรงกันข้ามถ้าเป็นอกุศลถึงแม้ทำครั้งเดียวแต่ถ้ามีการนึกถึงบ่อยๆ ก็เป็นอาจิณณกรรมฝ่ายอกุศล

ตัวอย่างเช่น ในสมัยพุทธกาลมีคนฆ่าหมูชื่อนายจุนทะ ฆ่าหมูทุกวัน เมื่อนายจุนทะใกล้ตาย เขาร้องเป็นเสียงหมูเมื่อตอนถูกเชือด กรรมที่เขาทำอยู่เสมอๆ ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่กรรมนั้นไม่มีโอกาสส่งผล แต่เมื่อใกล้ตายก็มาส่งผล

ฉะนั้น กรรมใดที่บุคคลได้ทำไว้บ่อยๆ ตลอดช่วงเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่ กรรมนั้นแหละเป็นอาจิณณกรรม ในขณะที่ใกล้ตายถ้าไม่มีกรรมอื่นๆ มาให้ผล กรรมที่เป็นอาจิณณกรรมก็จะให้ผลนำไปเกิด

จบ อาจิณณกรรม

๔. กฏัตตากรรม

กฏัตตากรรม หมายถึง กรรมที่ได้ทำแล้วในภพนี้ แต่กรรมนั้นไม่ใช่กรรม อาสันนกรรม และอาจิตนกรรม กฏัตตากรรมยังหมายรวมถึงกรรมที่เคยทำมาแล้วในภพก่อนๆ ด้วย สรุปได้ว่ากรรมที่เหลือออกจาก ๓ ประการที่กล่าวมาแล้ว เรียกว่า กฏัตตากรรม

ตัวอย่างเช่น บุคคลที่ทำกุศลหรืออกุศลโดยไม่มีความตั้งใจ คล้ายกับว่าไม่เต็มใจทำ ทำบุญกุศลในผ้าป่าก็ทำอย่างจำใจ บุญอย่างนี้เมื่อพิจารณาแล้วก็ไม่เข้าข่ายกรรม อาสันนกรรม อาจิตนกรรม จึงกลายเป็นบุญชนิดกฏัตตากรรมไป

สรุป กรรมทั้ง ๔ อย่าง คือ กรรมกรรม อาสันนกรรม อาจิตนกรรม และกฏัตตากรรม จะส่งผลเรียงไปตามลำดับ ดังนี้

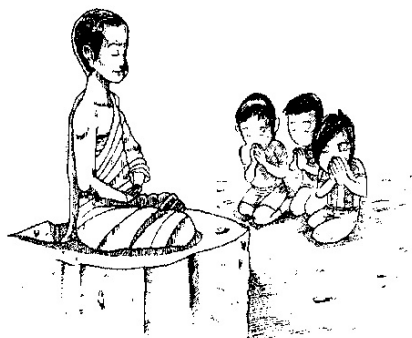
ลำดับแรก คือ กรรมกรรมจะส่งผลนำไปเกิด

ลำดับที่ ๒ คือ ถ้าไม่มีกรรม อาสันนกรรมก็จะมีโอกาสส่งผลนำไปเกิดในชาติต่อไป

ลำดับที่ ๓ คือ ถ้าไม่มีกรรมและอาสันนกรรม อาจิตนกรรมก็จะมีโอกาสส่งผลนำไปเกิดในชาติต่อไปได้

ลำดับที่ ๔ คือ ถ้าไม่มีกรรมทั้ง ๓ อย่างข้างต้น กฏัตตากรรมก็จะมีโอกาสส่งผลนำไปเกิดในชาติต่อไปได้เป็นลำดับสุดท้าย

จบ กฏัตตากรรม

บทที่ ๗

กรรมหมวดที่ ๓

ปากกาลจตุกกะ

บทนี้จะศึกษาเรื่องกรรมหมวดที่ ๓ ชื่อว่าปากกาลจตุกกะ คือลำดับกาลแห่งการให้ผลของกรรม หรือระยะเวลาของการให้ผลของกรรม จำแนกออกไว้เป็น ๔ คือ

๑. **ทิวฐัมมเวทนียกรรม** คือ กรรมที่ให้ผลในภพนี้
๒. **อุปปีชชเวทนียกรรม** คือ กรรมที่ให้ผลในชาติที่ ๒ (หมายถึง ชาติที่ต่อจากชาตินี้)
๓. **อปราบปริยเวทนียกรรม** คือ กรรมที่ให้ผลในชาติที่ ๓ เป็นต้นไป จนกว่าจะเข้าถึง พระนิพพาน
๔. **อโหสิกรรม** คือ กรรมที่ไม่มีโอกาสให้ผล

กรรมทั้ง ๔ นี้ จะแสดงให้เห็นถึงผลของกรรมที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้กระทำตามระยะเวลา เพราะว่ากรรม ที่ทำกันอยู่ทุกวันนี้ กรรมบางอย่างให้ผลทันตาเห็นในภพปัจจุบัน กรรมบางอย่างจะให้ผลในชาติ หน้า กรรมบางอย่างจะให้ผลในชาติต่อ ๆ ไป และกรรมบางอย่างก็ไม่มีโอกาสให้ผลเลย

๑. ทิวฐัมมเวทนียกรรม

ทิวฐัมมเวทนียกรรม คือ กรรมที่ให้ผลในชาตินี้ กรรมที่ให้ผลในชาตินี้ได้นั้นต้องเป็น กรรมที่มีกำลังแรง ในการกระทำกรรมครั้งหนึ่ง ๆ วิถีจิตคือลำดับจิตที่เกิดขึ้นดับไปสืบต่อกัน ย่อม เกิดขึ้นมากมายหลายวิถี และในวิถีจิตหนึ่ง ๆ ก็มีชวณะจิต คือจิตที่เสพอารมณ์ เล่นไปในอารมณ์ที่ปรารภ จะทำกรรม ชวณะมี ๗ ขณะ เจตนาในชวณะทั้ง ๗ นั้นเองส่งผล กล่าวคือ ชวณะดวงที่ ๑ ส่งผลในชาตินี้ ชื่อว่า **ทิวฐัมมเวทนียกรรม** ชวณะดวงที่ ๗ ส่งผลในชาติที่ ๒ ชื่อว่า **อุปปีชชเวทนียกรรม** ชวณะ ดวง ที่ ๒-๖ ส่งผลกรรมในชาติที่ ๓ จนกว่าจะถึงพระนิพพาน ชื่อว่า **อปราบปริยเวทนียกรรม**

ทิวฏฐัมมเวทนียกรรม คือ กรรมที่ส่งผลในชาตินี้ แบ่งออกได้ ๒ คือ

๑. กรรมที่ให้ผลในชาตินี้ ภายใน ๗ วัน
๒. กรรมที่ให้ผลในชาตินี้ แต่หลังจาก ๗ วันไปแล้ว

๑. กรรมที่ให้ผลในชาตินี้ ภายใน ๗ วัน

ตัวอย่างฝ่ายกุศล เช่น นายมหาทศตะได้ถวายอาหารบิณฑบาตแก่พระกัศสปัสสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเป็นกุศลที่มีกำลังมากจึงส่งผลทำให้เป็นเศรษฐี ภายใน ๗ วัน

หรือ นายปณณะกับภรรยา ซึ่งเป็นคนยากจนได้ถวายภัตตาหารแก่พระสารีบุตรที่เพิ่งออกจากนิโรธสมาบัติ ก็ทำให้เป็นเศรษฐีภายใน ๗ วัน

ตัวอย่างฝ่ายอกุศล เช่น พระเวททัตตระทำโลहितุปปาทและทำสังฆเภท และนายนั้นทมานพ ที่ทำลายพระอุบลวรรณาเถรีผู้เป็นพระอรหันต์ อกุศลกรรมหนักเช่นนี้ก็ส่งผลทำให้ถูกธรณีสูบลงไปสู่อเวจีมหานรก

๒. กรรมที่ให้ผลในชาตินี้แต่หลัง ๗ วันไปแล้ว มี ๓ ประการ คือ

๒.๑	กุศล อกุศล	ที่ทำในวัยเด็ก	ส่งผลใน	วัยเด็ก	วัยกลางคน	หรือ	วัยชรา
๒.๒	กุศล อกุศล	ที่ทำในวัยกลางคน	ส่งผลใน	วัยกลางคน	หรือ	วัยชรา	
๒.๓	กุศล อกุศล	ที่ทำในวัยชรา	ส่งผลใน	วัยชรา			

เหตุที่จะทำให้ผลของทานกุศลปรากฏได้ในชาตินี้ มี ๔ คือ

๑. วัตถุประสงค์สัมปทา คือ ผู้รับต้องเป็นพระอนาคามี หรือพระอรหันต์
๒. ปัจจัยสัมปทา คือ ปัจจัยที่ทำกุศลได้มาด้วยความบริสุทธิ์
๓. เจตนาสัมปทา คือ มีเจตนาตั้งใจในการทำกุศลอย่างแรงกล้า
๔. คุณาติเรกสัมปทา คือ พระอนาคามีหรือพระอรหันต์ผู้รับทานนั้น ได้พร้อมด้วยคุณพิเศษ กล่าวคือ ฟุ้งออกจากนิโรธสมาบัติ

เมื่อครบด้วยองค์ทั้ง ๔ แล้ว ทานของผู้นั้นก็สำเร็จเป็นทิวฏฐัมมเวทนียกรรมและให้ได้รับผลในชาติปัจจุบันทันที

ทิวฏฐัมมเวทนียกรรมจะส่งผลในชาตินี้ จะต้องมัลักษณะ ๔ อย่างๆ ใดอย่างหนึ่ง คือ

๑. ไม่ถูกเบียดเบียนจากกรรมที่เป็นปฏิปักษ์ คือ ถ้าเป็นกุศลก็ต้องไม่ถูกเบียดเบียนจากอกุศล
๒. ได้รับการเกื้อหนุนเป็นพิเศษทั้งฝ่ายกุศลและอกุศล ต้องได้รับการเกื้อหนุนเป็นพิเศษ คือ

ฝ่ายกุศลทวิภูตัมมเวทนียกรรม คติสัมปัตติ ๔	ฝ่ายอกุศลทวิภูตัมมเวทนียกรรม คติวิปัตติ ๔
ก. คติสัมปัตติ คือ เกิดในสุคติภูมิเป็นมนุษย์, เทวดา	ก. คติวิปัตติ คือ เกิดในทุคติภูมิ
ข. กาลสัมปัตติ คือ เกิดในสมัยที่มีพระพุทธศาสนา พระราชา ผู้ปกครองบ้านเมือง เป็นสัมมาทิฐิ	ข. กาลวิปัตติ คือ เกิดในสมัยที่ไม่มีพระพุทธศาสนา พระราชา ผู้ปกครองบ้านเมือง เป็นมิจฉาทิฐิ
ค. อุปธิสัมปัตติ คือ เกิดมาร่างกายอวัยวะครบ สมบูรณ์	ค. อุปธิวิปัตติ คือ เกิดมาร่างกายอวัยวะไม่ครบ หรือบกพร่อง
ง. ปโยคสัมปัตติ คือ เพียรประกอบแต่สุจริตกรรม	ง. ปโยควิปัตติ คือ เพียรประกอบในทางทุจริตกรรม

๓. มีเจตนาตั้งใจอย่างแรงกล้า

การกระทำความดีๆ ก่อนที่จะกระทำสำเร็จล่วงออกมาทางกาย ทางวาจา ต้องมีการพิจารณาไตร่ตรองก่อน ถ้ามีเจตนาที่มีกำลังแรงกล้าอย่างมาก กุศลหรืออกุศลที่สำเร็จด้วยเจตนาที่แรงกล้านี้ ก็จะส่งผลเป็นทวิภูตัมมเวทนียกรรม คือ ให้ผลในปัจจุบันได้

๔. กระทำต่อผู้มีคุณพิเศษ

การกระทำความดีๆ เมื่อกระทำต่อบุคคลที่ประกอบด้วยคุณพิเศษ มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์ หรือพระอนาคามี เป็นต้น

ฉะนั้น การบริจาคทานจึงต้องทำความเข้าใจว่าเราควรมีเจตนาตั้งใจในการทำทาน แต่ปฏิบัติหากคือ ผู้รับทานนั้นอย่าได้ปรารถนเลย ขอให้น้อมระลึกบูชาพระรัตนตรัย บูชาคุณพระพุทเจ้า บูชาคุณพระธรรม บูชาคุณพระอริยสงฆ์ น้อมระลึกอย่างนี้แล้วจึงให้ทาน ผลแห่งทานนั้นย่อมมีผลอย่างมาก หรืออย่างสูงได้

จบทวิภูตัมมเวทนียกรรม

๒. อุปัชชเวทนียกรรม

อุปัชชเวทนียกรรม หมายถึง กรรมที่ส่งผล คือ นำไปเกิดในภพที่ ๒ เป็นภพที่ต่อจากปัจจุบันที่สิ้นชีวิตลง

กรรมที่ทำให้สำเร็จประโยชน์ในภพที่ ๒ มีทั้งฝ่ายอกุศลและกุศล ฝ่ายอกุศลนั้นก็คือผู้ประกอบอนันตริยกรรมทั้ง ๕ ประการ ซึ่งเป็นกรรมหนักย่อมจะส่งผลในภพที่ ๒ คือเมื่อสิ้นชีวิตจากภพนี้ไปย่อมส่งผลให้เกิดในอบายภูมิทันที ฝ่ายกุศลก็ได้แก่มหากุศล ๘ ที่จะทำหน้าที่ส่งผล คือนำไปเกิดในมนุษย์และเทวดา รูปาวจรกุศล และ อรูปาวจรกุศล ที่จะทำหน้าที่ส่งผล คือนำไปเกิดในรูปภูมิ อรูปภูมิ

จบอุปัชชเวทนียกรรม

๓. อปราปรียเวทนียกรรม

อปราปรียเวทนียกรรม หมายถึง กรรมที่ส่งผลในภพอื่น ๆ คำว่า ภพอื่น ๆ คือภพที่นอกจากภพนี้ และภพหน้า ฉะนั้นภพอื่น ๆ จึงหมายถึงตั้งแต่ภพที่ ๓ เป็นต้นไป

การทำกุศลหรืออกุศลเมื่อสำเร็จแล้ว ถ้าไม่ส่งผลในภพที่ ๒ ที่เป็นอุปัชชเวทนียกรรม ก็จะส่งผลเป็นอปราปรียเวทนียกรรม คือจะต้องได้รับผลในภพต่อๆ ไปอาจจะเป็นภพที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๑๐ ถึงจะได้รับก็ได้ไม่จำกัดจนกว่าจะถึงซึ่งพระนิพพาน

ในนิบาตชาดกได้แสดงไว้หลายเรื่องเกี่ยวกับการฆ่าสัตว์ว่า ผู้ที่ฆ่าสัตว์ตายตัวหนึ่ง เมื่อตายจากโลกนี้ไปแล้วก็ไปเกิดในนรก และเมื่อพ้นกรรมจากนรกไปเกิดในภูมิใดภูมิหนึ่งแล้ว ก็ถูกฆ่าตายเรื่อยๆ ไปด้วยอำนาจแห่งอปราปรียเวทนียกรรม

คัมภีร์พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย คาถาธรรมบท เล่ม ๑ ภาค ๒ ตอน ๓ - มีเรื่องโดยสรุปดังนี้

เรื่องที่ ๑ ภิกษุหลายรูปเดินทางมาเฝ้าพระศาสดาที่เชตวัน เข้าไปบิณฑบาตในหมู่บ้านหนึ่ง ชาวบ้านเลื่อมใสนิมนต์ให้ฉัน ก่อนฉันภิกษุผู้เป็นหัวหน้าได้แสดงธรรมให้ฟังก่อน เพื่อเพิ่มพูนศรัทธาของทายกผู้ถวาย ขณะที่ชาวบ้านนั่งฟังธรรมอยู่นั่นเอง ไฟจากเตาไฟลุกขึ้นติดชายคา ทำให้เสวียนหญ้า(ขดหญ้าที่ทำไว้เพื่อรองหม้อที่เพิ่งยกขึ้นจากเตา) อันหนึ่งถูกไฟไหม้และลมพัดปลิวขึ้นจากชายคาลอยอยู่ในอากาศ

ขณะนั้น กาดัวหนึ่งบินมาสอดคอเข้าไปในเสวียนหญ้า เปลียวหญ้าพันคอไหม้ กาดกกลงมาตายกลางบ้าน ภิกษุทั้งหลายเห็นเช่นนั้นแล้วคิดว่า “กรรมนี้หนักหนอ เว้นพระศาสดาเสียใครเล่าจักรู้กรรมที่กาได้กระทำแล้ว เราจักทูลถามพระศาสดา ” เมื่อลาชาวบ้านจึงมุ่งหน้าเดินทางไปเฝ้าพระศาสดา

เรื่องที่ ๒ ภิกษุอีกพวกหนึ่งต้องการไปเฝ้าพระศาสดาที่เขตวันเหมือนกัน โดยสารเรือไป เรือหยุดนิ่งในมหาสมุทร คนในเรือปรึกษากันว่าคงจะมีคนกาลกิณี (คนชั่ว) อยู่ในเรือนี้ จึงจับสลากกัน สลากไปตกอยู่ที่ภรรยาในเรือซึ่งยังสาวสวยและอายุยังน้อย คนทั้งหลายต้องการเอาใจนายเรือจึงให้จับสลากใหม่ สลากไปตกแก่ภรรยาในเรือถึง ๓ ครั้ง พวกลูกเรือและคนโดยสารมองเห็นนายเรือเหมือนจะถามว่า “จะทำอย่างไรกัน?”

นายเรือตรงแล้ว จึงกล่าวว่า “ข้าพเจ้าไม่อาจให้คนทั้งปวงพินาศลง เพราะคนๆ เดียว ข้าพเจ้าจะสละหญิงนี้ ขอท่านทั้งหลายจงทิ้งเธอลงมหาสมุทรเสียเถิด”

คนทั้งหลายจับหญิงนั้นเพื่อโยนลงน้ำ หญิงนั้นก็ร้องขอความช่วยเหลือ นายเรือจึงสั่งลูกเรือว่า “จงเบี่ยงอาการของเธอออกเสียก่อน ใส่ไว้ก็ไม่มีประโยชน์ เอาผ้าเก่าๆ ให้เธอห่ม และที่สำคัญคือเราไม่อาจเห็นความทรमानของเธอบนผิวน้ำได้ ขอให้ท่านทั้งหลายจงเอาหม้อบรรจุทรายผู้เชือกแล้วผูกติดกับคอของเธอ เพื่อให้จมลงไปเร็วๆ” ลูกเรือก็จัดการตามนั้น นางนั้นได้กลายเป็นเหยื่อของปลา แล้วเรือก็แล่นไปได้อย่างปกติ

ภิกษุทั้งหลายเห็นเรื่องนี้แล้ว คิดว่ายกเว้นพระศาสดาเสียใครเล่าจรรู้อดีตกรรมของหญิงนี้ เราจักทูลถามเรื่องนี้กับพระศาสดา

เรื่องที่ ๓ ภิกษุอีก ๗ รูปเดินทางจากชนบทมุ่งหน้าไปเฝ้าพระศาสดาที่เขตวัน ระหว่างเดินทางมาค้ำลง ณ ที่แห่งหนึ่ง เข้าไปขออาศัยวัดแห่งหนึ่งพักนอน ใกล้วัดมีถ้ำ ในถ้ำมีเตียง ๗ เตียง ภิกษุเจ้าของถ้ำจึงจัดให้ภิกษุพักในถ้ำนั้น ตอนกลางคืนเห็นก้อนใหญ่กลิ้งลงมาปิดปากถ้ำ ภิกษุเหล่านั้นออกไม่ได้ พวกภิกษุเจ้าของถ้ำช่วยกันผลักก็ไม่ออก ประกาศให้ชาวบ้านถึง ๗ ตำบลรอบๆ นั้นมาช่วยกันผลักก็ไม่ออก

ภิกษุ ๗ รูปนั้นติดอยู่ในถ้ำ ๗ วัน อดข้าวอดน้ำได้รับทุกขเวทนาอย่างแรงกล้าเกือบจะสิ้นชีวิต พอถึงวันที่ ๗ หินก้อนนั้นก็เคลื่อนออกไปพ้นจากปากถ้ำ

พวกภิกษุออกจากถ้ำได้ คิดว่า “บาปกรรมของพวกเราเนี่ย เว้นพระศาสดาเสียแล้ว ใครเล่าจรรู้พวกเราจักทูลถามพระศาสดา” แล้วมุ่งหน้าไปเมืองสาวัตถี ภิกษุเหล่านั้นทั้ง ๓ พวก มาพบกันในระหว่างทาง รู้ว่ามีความประสงค์เหมือนกัน จึงเข้าเฝ้าพระศาสดา ทูลถามถึงข้อข้องใจของตนตามลำดับดังต่อไปนี้

๑. กรรมเก่าของกา

พระศาสดาตรัสอดีตกรรมของกา มีเรื่องโดยสรุปดังนี้

ในอดีตกาล ชาวนาผู้หนึ่งฝึกโคของตนในเมืองพาราณสี แต่ไม่อาจฝึกได้ เพราะโคนั้นเดินไปได้หน่อยหนึ่งแล้วก็หยุด เมื่อเขาตีให้ลุกขึ้น มันเดินไปได้หน่อยหนึ่งแล้วก็หยุดอีก เป็นอย่างนี้อยู่ตลอด เขาโกรธมาก กล่าวว่า “ต่อไปนี่มันจงนอนให้สบายเถอะ” เขาได้เผาโคตัวนั้นทั้งเป็นโดยการนำหญ้ามาพันเป็นพวงมาลัยจุดไฟแล้วคล้องคอโค เขาตายจากชาตินั้นไปเกิดในนรกนาน พ้นจากนรกมาเกิดเป็นกา ถูกไฟคลอกตายมา ๗ ครั้งแล้ว ด้วยเศษกรรมที่เหลือ

๒. กรรมเก่าของภรรยาขายเรือ

พระศาสดาตรัสอดีตกรรมของภรรยาขายเรือ มีเรื่องโดยสรุปดังนี้

ในอดีตกาล ภรรยาขายเรือเป็นบุตรีของคหบดีคนหนึ่งในเมืองพาราณสี นางทำงานทุกอย่างด้วยตนเอง เช่น ตักน้ำ ซ่อมข้าว ปรุงอาหาร เป็นต้น นางเลี้ยงสุนัขไว้ตัวหนึ่ง มันรักนางมาก นั่งดูนางทำงานต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาไม่เคยห่าง เมื่อนางนำอาหารไปให้สามีที่นา หรือไปเก็บผัก สุนัขนั้นจะตามไปด้วยทุกหนแห่ง จนพวกหนุ่ม ๆ ล้อกันว่า “แน่ะ พรานสุนัขออกแล้ว วันนี้พวกเราต้องได้กินข้าวกับเนื้อเป็นแน่” เป็นเช่นนี้หลายครั้งเข้า นางก็เกิดความอายเพราะคำพูดนั้น จึงเอาก่อนดินบ้าง ก้อนหินบ้าง ท่อนไม้บ้าง ไล่ตี เพื่อต้องการให้สุนัขนั้นจากไปให้ได้ มันไปได้หน่อยหนึ่งก็หวนกลับมาหานางอีก

นับถอยหลังจากชาติปัจจุบันไป ๓ ชาติ สุนัขนั้นเคยเป็นสามีของนาง มันจึงมีความรักในตัวนางมาก วันหนึ่งนางเอาอาหารไปให้สามีแล้วก็เอาเชือกไปด้วย เมื่อให้อาหารแก่สามีแล้ว เอากระออมเปล่าไปยังท่าน้ำแห่งหนึ่ง เอาทรายใส่จนเต็มแล้วเอาปลายเชือกผูกเข้ากับปากหม้อ แล้วเรียกสุนัขเข้ามาใกล้ มันดีใจว่า นานเหลือเกินแล้วที่ไม่เคยได้ยินเสียงอันแสดงความปรานีอย่างนี้จากนายของมันเลย จึงกระดิกหางเข้าไปหาอย่างดีใจลั่นเหลือ นางเอาปลายเชือกข้างหนึ่งผูกคอสุนัขแล้วผลักกระออมลงน้ำ สุนัขนั้นตายเพราะถูกถ่วงจมลงน้ำ

ด้วยกรรมนี้ นางตกนรกหมกไหม้ในนรกนาน ด้วยเศษกรรมที่เหลือจึงถูกถ่วงน้ำด้วยหม้อทรายมาแจ้งร้อยชาติแล้ว

๓. กรรมเก่าของภิกษุ ๗ รูป

ในอดีตกาลเด็กเลี้ยงโค ๗ คนในเมืองพาราณสี จะต้อนฝูงโคไปเลี้ยงในที่ต่าง ๆ ที่ละ ๗ วัน วันหนึ่งพวกเขาได้พบเหยี่ยวตัวหนึ่งจึงช่วยกันไล่ เหยี่ยวหนีเข้ารูในจอมปลวก ตอนนั้นเย็นมากแล้วต้องนำโคกลับ จึงปรึกษากันว่าฝูงนี้ค่อยมาจับ แล้วช่วยกันเอาใบไม้อุดรูทั้ง ๗ รู ของจอมปลวก

วันรุ่งขึ้นเป็นวันครบกำหนดที่จะต้องย้ายโคไปเลี้ยงที่อื่น พวกเด็ก ๆ ลืมเสียสนิทว่าได้ขังเหยี่ยวไว้ตลอดเจ็ดวันพวกเด็ก ๆ ก็เลี้ยงโคในที่ใหม่ เมื่อครบ ๗ วันแล้ว จึงต้อนฝูงโคย้อนไปที่เก่าอีก เพราะเหยี่ยวที่เป็นอาหารโคในที่เก่านั้นก็งอกใหม่แล้ว

เมื่อไปถึงจึงนึกได้ช่วยกันเอาใบไม้ออก เหยี่ยวอดอาหาร อดน้ำ เหลือแต่หนังหุ้มกระดูกคลานออกมา เด็ก ๆ รู้สึกสงสาร จึงไม่ได้ทำร้ายมัน ปล่อยมันไป เด็กพวกนั้นไม่ได้ไปตกในนรก เพราะมิได้ฆ่าเหยี่ยว แต่ได้ถูกขังครั้งละ ๗ วัน อดข้าวอดน้ำมา ๑๔ ชาติแล้ว เด็กเลี้ยงโค ๗ คนนั้น คือภิกษุ ๗ รูปที่มาติดอยู่ในถ้ำนั่นเอง

ภิกขุรูปหนึ่งทูลถามพระศาสดาว่า “สถานที่ๆ พ้นจากกรรมไม่มีหรือ” พระศาสดาตรัสเป็นพุทธภาษิตมีคำแปลว่า

ไม่ว่าในกลางหาว หรือท่ามกลางมหาสมุทร
หรือระหว่างภูเขา แผ่นดินที่มัจจุราชเอื้อมมือไปไม่ถึงนั้นมิได้มี

จบอปราปริยเวทนิยกรรม

๔. อโหสิกรรม

สำหรับอโหสิกรรมนี้ไม่มีองค์ธรรมโดยเฉพาะ แต่จะหมายเอาเจตนาที่เกิดขึ้นกับจิตทุกดวงในชวณจิตทั้ง ๗ ดวง เมื่อล่วงเลยเวลาที่จะส่งผลไปแล้วและยังไม่ได้ส่งผลเลย ก็แสดงว่ากรรมนั้นไม่มีโอกาสส่งผลอีกต่อไป จึงเรียกว่า อโหสิกรรม

ตัวอย่างเช่น นายทองแก้วระหว่างที่มีชีวิตอยู่ได้สร้างกรรม ๓ อย่าง คือ ให้ทานแก่ผู้มีศีล รักษาอุโบสถศีลทุกวันพระ และในตอนเป็นเด็กเคยฆ่าปลา ในชาตินี้กรรมที่เคยรักษาอุโบสถศีลได้มีโอกาสส่งผลทำหน้าที่ปฏิฐัมมเวทนิยกรรม กรรมอีกสองอย่าง คือ การให้ทานและการฆ่าปลานั้นไม่มีโอกาสส่งผลในชาตินี้ กรรมทั้งสองอย่างนี้แหละที่ไม่มีโอกาสส่งผลเป็นปฏิฐัมมเวทนิยกรรมในชาตินี้และหมดโอกาสส่งผลแล้ว จัดเป็นอโหสิกรรม

ชีวิตของบุคคลที่เกิดมา หนีกรรมไม่พ้น ทั้งกรรมเก่าและกรรมใหม่ กรรมใหม่ก็ทำตลอดเวลาทั้งทางกาย วาจาและใจ โดยเฉพาะกรรมใหม่ที่ทำนั้นถ้าเป็นอกุศลจะแก้ไขอย่างไรที่จะให้อกุศลกรรมนั้นเป็นอโหสิกรรม หรือทำกุศลมากมายแต่กุศลนั้นไม่ให้ผล แล้วจะทำอย่างไรกุศลนั้นจึงจะส่งผลได้ เรื่องนี้ต้องพิจารณาว่ากรรมจะสำเร็จได้ด้วยเจตนาของผู้ทำ บางครั้งทำกุศลอย่างที่เห็นเขาทำก็ทำบ้าง ทำด้วยความไม่ตั้งใจ กุศลอย่างนี้ไม่มีกำลัง อินทรีย์ไม่เข้มแข็ง ถ้าจะให้กุศลที่ทำมีกำลัง ผู้ทำจะต้องประกอบด้วยอินทรีย์ทั้ง ๕ ที่มีกำลัง

อินทรีย์ ๕ อย่าง คือ สัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา เมื่อพิจารณาแล้วก็เหมือนไม่ยาก แต่ในทางปฏิบัติต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างจึงทำได้สำเร็จ **อินทรีย์คือ กำลัง** การประกอบกรรมทั้งทางกาย วาจาใจ ถ้าจะให้สำเร็จได้โดยไม่ย่อท้อ ทำได้อย่างต่อเนื่อง ทำอย่างไม่ขาดสาย บุคคลผู้นั้นต้องอาศัยความเด็ดเดี่ยว ความมีกำลังในการเพียรสร้างกุศลความดี เพราะว่าถ้าขาดกำลังในการกระทำแล้วกุศลนั้นๆ อาจอ่อนกำลังลง อาจสำเร็จไม่สมดังที่ตั้งใจไว้ตั้งแต่แรก หรือไม่อาจจะกระทำกุศลนั้นได้อีกต่อไป เพราะขาดกำลังคือ สัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา ไปเสียแล้ว

เมื่ออินทรีย์ ๕ คือ ความเป็นใหญ่ในแต่ละทางเกิดขึ้นได้ ก็จะเป็นกำลังในการขับเคลื่อนให้การทำกุศลนั้นเป็นไปได้อย่างเต็มกำลัง กำลังหรือพลังนี้ก็คือ พละ โดยเฉพาะพลังใจต้องทำให้เกิดขึ้น และที่สำคัญคือจะต้องเพิ่มพูนอยู่เสมอ ในพละทั้ง ๕ คือ

๑. **สัทธาพละ** คือ **ความเชื่อ** บุคคลควรจะต้องปลูกความเชื่อความเลื่อมใสในพระรัตนตรัยให้มั่นคง ความมั่นคงจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยปัญญาความรู้ เช่น มีความเชื่อในปัญญาตรัสรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เชื่อกรรม เชื่อโลกนี้ โลกหน้า เชื่อการเวียนว่ายตายเกิด เชื่อผลของกรรมดีกรรมชั่ว

๒. **วิริยพละ** คือ **ความเพียร** ความบากบั่น เพราะว่าการทำความดีถ้าไม่มีความเพียรก็ทำไม่สำเร็จ และความเพียรที่ทำความดีให้สำเร็จนั้นต้องเป็นชนิด "ทำความดีเพื่อความดี" ไม่ใช่ทำความดีเพื่อลาภสักการะ สรรเสริญ หรือความสุข ต้องมุ่งมั่นทำความดีเพื่อผลของความดี

๓. **สติพละ** คือ **ความระลึกได้อยู่เสมอ** สติจะต้องระลึกในสติปัญญา ถ้านอกจากสติปัญญาแล้ว ก็ควรระลึกคือพิจารณาปัญหาต่าง ๆ อย่างรอบคอบ อย่างคนมีสติ ไม่ใช่มองอย่างคนมีโมหะ สติจะสกัดกั้นความยินดีความยินร้ายไม่ให้เข้าครอบงำใจได้ เช่น โดยปกติของปุถุชนเมื่อพบหรือได้รับอารมณ์ที่ดี ก็เกิดความรู้สึกพอใจ มีความรักในสิ่งนั้น แต่ถ้ามีสติกำกับอยู่ในขณะรับอารมณ์แล้ว ความชอบใจก็จะมีไม่มีในขณะนั้น ทำให้ลดละความเพลิดเพลินยินดีลงไปได้ ความเพลิดเพลินยินดีในอารมณ์ก็เป็นสาเหตุให้บุคคลหลงลืมสติ

๔. **สมาธิพละ** คือ **ความตั้งใจที่มั่นคง** ความมั่นคงในการทำกิจการทั้งปวง การทำความดีต้องมีสมาธิ คือมีความมั่นใจในตัวเองว่าจะทำความดีต่อไปโดยไม่หวั่นไหว

๕. **ปัญญาพละ** คือ **ความรู้รอบรู้** ความรู้เท่าทัน ความเข้าใจในสิ่งที่กระทำ ไม่ใช่ทำด้วยความไม่รู้ แต่ทำด้วยความรู้คือทำด้วยปัญญา

เมื่อผู้ใดทำให้เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยคุณสมบัติ ๕ อย่างดังที่กล่าวมานี้ ทำได้อย่างครบถ้วน อย่างแก่กล้าแล้ว ก็อาจทำให้ผู้นั้นได้เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยคุณสมบัติ ๕ อย่าง ในภพต่อ ๆ ไปได้ทุกชาติ จนกว่าจะเข้าสู่พระนิพพาน เมื่อเป็นเช่นนี้อกุศลอุปนิสัยกรรมนั้นก็ไม่มีโอกาสที่จะส่งผลได้ กลายเป็นอโหสิกรรมไป

ส่วนอกุศลกรรมนั้น บางคนทำอกุศลตามๆ แบบเขาชวนทำก็ทำ ชวนไปกินสุรายาเมา ชวนไปเที่ยวรื่นเริง ก็ทำตามๆ เขาไป เพราะมีโมหะ ไม่มีปัญญา มีแต่ความหลง ทำโดยไม่ได้ตั้งใจทำ อกุศลกรรมเหล่านี้ก็มีกำลังอ่อน การจะแก้ไขเพื่อให้เป็นอโหสิกรรม ก็ต้องแก้ไขด้วยการสร้างกุศล เช่น ศึกษาธรรมะ เรียนให้รู้เรื่องพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง และไม่นึกถึงอกุศลกรรมเก่าๆ นั้น เพียรสร้างความดีละความชั่วคือบาปอกุศลทั้งหมด

อกุศลอุปนิสัยกรรม จะเป็นอโหสิกรรมได้นั้น เราต้องพร้อมด้วยคุณสมบัติ ๕ อย่าง คือ

๑. **บุพเพกตบุญญา** ความเป็นผู้ที่ได้ทำบุญกุศลไว้ในกาลก่อน
๒. **ปฏิรูปเทสวาสะ** การอยู่ในถิ่นฐานหรือประเทศที่สมควร
๓. **สัปปริสุပ္ปัสสยะ** ต้องสมาคมกับสัตบุรุษ คบคนดี
๔. **สัทธัมมัสสนา** ต้องหมั่นฟังธรรม ศึกษาธรรมอยู่เสมอ
๕. **อตตสัมมาปณิธิ** การตั้งตนไว้ชอบ

๑. **บุพเพกตบุญญา** คือ เป็นผู้ได้กระทำบุญกุศลไว้แล้วในกาลก่อน จึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์ในชาตินี้ และจะต้องปลุกฝังให้เกิดขึ้น ต่อไปอีกด้วย หมายความว่าชาตินี้ก็ต้องทำบุญ สังสมบุญ

๒. **ปฏิรูปเทสวาสะ** คือ การอยู่ในถิ่นฐานหรือประเทศที่สมควร อยู่ในถิ่นฐานที่มีพุทธศาสนา มีคนเป็นนักปราชญ์ มีศีลธรรม

๓. **สัปปริสุบัสสยะ** คือ การสมาคมกับสัตบุรุษ สัตบุรุษคือคนดี คนดีคือคนที่มีศีลธรรม อย่าไปคบค้าสมาคมกับคนอันธพาล คนเลว

๔. **สัทธัมมัสสวนะ** คือ หมั่นฟังธรรม ศึกษาธรรมะอยู่เสมอ เพื่อจะได้เข้าใจหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า แล้วก็นำคำสอนนั้นมาใช้ปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิต

๕. **อัตตสัมมาปณิธิ** คือ ตั้งตนไว้ชอบ ตั้งตนของเราไว้ในทางที่ชอบ ไม่ตั้งตนไว้ในทางที่ผิด

คุณธรรมทั้ง ๕ ประการนี้ ควรปลุกฝังไว้ในชาตินี้ ออกุศลกรรมที่เคยทำไว้ก็อาจจะไม่มีโอกาสที่จะส่งผล และคุณธรรมทั้ง ๕ นี้ ย่อมทำให้มีเสถียรบุญหนุนนำสัตว์ที่ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ ให้เป็นไปอย่างสมบูรณ์ในอรรถภาพ สมบูรณ์ในภพชาติ และเสถียรนี้จะเป็นประโยชน์นำส่งไปจนกว่าจะถึงซึ่งพระนิพพาน

จบบทเรียน ชุดที่ ๗.๑

หนังสืออ้างอิง

๑. ปรมัตถโชติกะ มหาอภิธรรมัตถสังคหฎีกา ปริจเฉทที่ ๕ เล่ม ๒ กัมมจตุกกะ และ มรณุปัตติจตุกกะ (หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตรี) รจนาโดย พระสังฆมมโชติกะ ทัมมาจริยะ พิมพ์ที่โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธ์ วันที่พิมพ์ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๓๙
๒. พระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค เล่ม ๑ ภาค ๑